

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Alice Radvanovská

**SPOJOVÁNÍ SOUTĚŽITELŮ V RÁMCI OCHRANY ČESKÉ HOSPODÁŘSKÉ
SOUTĚŽE**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Daniel Patěk, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 10. 4. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 10. 4. 2018

.....
Alice Radvanovská

Prohlašuji, že předkládaná diplomová práce má 126 138 znaků vlastního textu diplomové práce včetně poznámek pod čarou.

Poděkování

Děkuji panu doc. JUDr. Danielovi Paťkovi, Ph.D. za odborné vedení při vypracování této práce, jakož i za jeho cenné připomínky, rady a vstřícný přístup.

OBSAH

Úvod.....	6
1. Hospodářská soutěž.....	8
2. Prameny právní úpravy.....	10
3. Koncepční základy v rámci pojmu spojení soutěžitelů	12
3.1. Relevantní trh.....	12
3.2. Soutěžitel	15
3.3. Narušení hospodářské soutěže.....	17
4. Spojení soutěžitelů	18
4.1. Pozitivní definice spojení soutěžitelů	19
4.1.1. <i>Spojení soutěžitelů ve formě fúze</i>	19
4.1.2. <i>Spojení soutěžitelů ve formě akvizice aktiv (asset deal)</i>	21
4.1.3. <i>Spojení soutěžitelů formou akvizice kontroly (equity deal)</i>	22
4.1.4. <i>Spojení soutěžitelů vytvořením společně kontrolovaného soutěžitele (joint venture)</i>	27
4.2. Negativní definice spojení soutěžitelů	29
4.3. Obecné kategorie spojení soutěžitelů.....	31
5. Notifikační povinnost.....	32
5.1. Obratová kritéria	33
5.2. Unijní dimenze.....	34
5.3. Výpočet obratu.....	35
5.4. Subjekty podléhající notifikační povinnosti.....	35
5.5. Náležitosti notifikace.....	37
6. Zákaz uskutečnit spojení.....	39
6.1. Pojem uskutečnění spojení.....	39
6.2. Výjimky ze zákazu	40
6.3. Důsledky porušení zákazu	41
7. Jednotlivé fáze řízení o povolení spojení.....	43
7.1. Zahájení řízení.....	43
7.2. Průběh řízení – první a druhá fáze	44
7.3. Zjednodušené řízení.....	46
7.4. Žádost o posouzení případu Evropskou Komisí	48
7.5. Soudní přezkum rozhodnutí ÚOHS.....	49
8. Posuzování spojení – substantivní test	49
8.1. Formulace	50
8.2. Aplikace.....	51

9. Rozhodnutí a sankce za porušení povinností	52
9.1. Závazky ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže.....	52
9.2. Doprovodná omezení.....	54
9.3. Sankce za porušení povinností	55
Závěr	56
Seznam použité literatury.....	6
Seznam použitých zkratk.....	13
Abstrakt	14
Abstract	15
Klíčová slova / Key words.....	16

ÚVOD

V souvislosti s dynamickým vývojem moderního světa se současně rozvíjel obchod, a to i na mezinárodní úrovni. Z počátku neexistovala žádná omezení obchodu, protože se předpokládalo, že ve spojitosti s nastolením tržní ekonomiky, tj. systému nabídky a poptávky, se bude obchod regulovat sám prostřednictvím tzv. neviditelné ruky trhu.¹ Nicméně uvedený předpoklad se ukázal jako mylný, protože tato liberální hospodářská soutěž byla ve velké míře zneužívána. Zde tedy započal vývoj různých norem upravující fungování hospodářské soutěže, z čehož se nakonec vytvořil ucelený systém soutěžního práva.

Ani na českém území jsme se nevyhnuli takovému sledu událostí, a tak první soutěžní normu datujeme do 20. let minulého století. Postupně docházelo k vývoji, přičemž největší rozvoj toto odvětví práva zaznamenalo se vstupem České republiky do Evropské Unie, kdy se muselo přizpůsobit evropským předpisům.

Tato práce se tedy zabývá soutěžním právem, konkrétněji právní úpravou spojování soutěžitelů v rámci ochrany české hospodářské soutěže, jež tvoří jeden ze segmentů ochrany trhu (vedle zakázaných dohod a zneužívání dominantního postavení). Spojení soutěžitelů jako samostatné odvětví soutěžního práva se objevuje zejména proto, že pouze následná kontrola v rámci soutěžního práva se jeví nedostatečnou, a proto je nutné zakotvit kontrolu *ex ante*. Taková kontrola umožňuje zabraňovat negativním a mnohdy nenapravitelným změnám struktury trhu. Účelem úpravy je tedy udržování stavu účinné hospodářské soutěže na trhu.

Obsah diplomové práce se dělí do devíti kapitol, přičemž nejprve se zabývám obecnými termíny týkající se hospodářské soutěže a podobou její právní úpravy v českém právním prostředí. V kapitole třetí se věnuji stěžejním pojmům v oblasti soutěžního práva, tak abych je mohla bez dalšího vysvětlování používat v rámci dalšího výkladu. Čtvrtá kapitola obsahuje stěžejní výklad k pojmu spojení soutěžitelů a jeho možných forem.

Následně zahajuji část práce dedikovanou majoritně procesním otázkám povolování koncentrací. Kapitola pátá se zabývá návrhem soutěžitelů na povolení spojení podávanou

¹ Jedná se o koncept, který uvedl Adam Smith ve svém díle *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations* (Bohatství národů).

Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“), kterým se celé řízení obligatorně zahajuje. V kapitole šesté vysvětluji pojem zákazu uskutečňování spojení, jež vyjadřuje charakter podstaty úpravy, tj. kontroly *ex ante*. Další kapitola rozčleňuje jednotlivé fáze procesu povolování spolu s uvedením jejich obsahu, jakož i možným postupem po skončení řízení v rámci soudního přezkumu rozhodnutí. Dále je věnována pozornost stěžejní činnosti ÚOHS v oblasti koncentrací – posuzování spojení, k němuž dochází prostřednictvím substantivního testu. V rámci této kapitoly tedy formuluji a nastiňuji jeho aplikaci. A konečně v poslední, tj. deváté kapitole, vysvětluji různé podoby rozhodnutí ÚOHS, jakož i možné sankce, jež může ÚOHS v průběhu řízení uložit.

Diplomová práce se věnuje téměř výhradně české úpravě soutěžního práva, resp. spojování soutěžitelů. Nicméně evropskou úpravu koncentrací nelze opominout, jelikož na základě členství České republiky v Evropské Unii musí být tuzemská legislativa eurokonformní, a zákonodárci tudíž při tvorbě normativních právních aktů z unijního práva vycházejí, jakož i ÚOHS při tvorbě tzv. soft-law nebo při rozhodování o povolení spojení. I přesto se však objevují dílčí odlišnosti mezi oběma úpravami, na které je v práci upozorňováno.

Tato práce je zpracována k právnímu stavu ke dni 10. 4. 2018.

1. HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Termín hospodářské soutěže nemá v žádném normativním právním aktu vymezenou jasnou definici, a proto je nutné se při stanovování jeho významu obracet na díla právních teoretiků. Jednu z prvních definic podal již v době první republiky v našem právním prostředí Karel Engliš, který hospodářskou soutěž spatřuje v tom, že „více osob žádá nebo nabízí totéž a mezi sebou zápasí, je tedy k tomu třeba identita předmětu, pluralita osob a zápas mezi nimi o předmět soutěže.“² Z pozdější literatury je třeba uvést definici Karla Knapa: „*Soutěž lze vymezit jako souběžnou snahu soupeřících subjektů dosáhnout určitého cíle před ostatními soutěžícími, popř. dosáhnout tohoto cíle lepším způsobem než ostatní. Prostředkem pro dosažení uvedeného cíle je vůle a schopnost přizpůsobit se co nejlépe přírodním a společenským podmínkám potřebným k jeho dosažení ... To platí nejen pro oblast činnosti hospodářské, nýbrž pro všechny činnosti ve společnosti.*“³

Definice hospodářské soutěže existuje nepřeborné množství jak v české, tak i zahraniční literatuře. Pokud bychom však shrnuli společné prvky těchto definic, vyšlo by nám syntézou následující obecné vymezení hospodářské soutěže jako „*souběžné usilování několika osob o touž věc, o dosažení co nejlepšího výsledku, pokud jde o uspokojení jejich zájmů v dané oblasti společenských vztahů.*“⁴ Nicméně tato definice nepostihuje celou sféru ekonomických vztahů a je nutné ji rozšířit tak, jako to provedl Karel Knap: hospodářská soutěž je „*soupeření dvou nebo více hospodářských subjektů na téže straně tržních vztahů (nabídky či poptávky) k dosažení hospodářského výsledku záležejícího v uskutečnění směny výrobků nebo služeb s týmiž potenciálními účastníky trhu, a to takové soupeření, které vzájemně ovlivňuje hospodářskou činnost těchto subjektů a vytváří na straně druhých potenciálních účastníků tržních vztahů objektivní možnost volby mezi různými soutěžními nabídkami či poptávkami.*“⁵ Všechny tyto definice se však shodují v obsahu tří základních nezbytných prvků: 1. identita předmětu (soutěže), 2. pluralita osob (soutěžících) a 3. zápas mezi nimi (soutěž) o předmět soutěže.⁶

² ENGLIŠ, K. Národní hospodářství. Praha : Orbis, 1946, s. 100.

³ KNAP, K. Právní ochrana hospodářské soutěže. Díl I. Praha : ČSVA, 1991, s. 5.

⁴ MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. Soutěžní právo. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2012, s. 3.

⁵ KNAP, K. Právní ochrana hospodářské soutěže. Díl I. Praha : ČSVA, 1991, s. 17.

⁶ ELIÁŠ, K., BEJČEK, J., HAJN, P., JEŽEK, J. a kol. Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 285.

Otázkou definování hospodářské soutěže se zabýval i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku, kde vyslovil následující: „*citace některých definicí soutěže je symbolická při vědomí skutečnosti, že teorie se neshodla na jednom vyjádření tohoto zásadního fenoménu, provázejícího trh. To však neznamená, že by jej nechápala ve své podstatě stejně*“.⁷

Takto je tedy obecně definována hospodářská soutěž, nicméně v § 17 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže) ve znění pozdějších zákonů (dále jen „ZOHS“) nacházíme termín „účinná hospodářská soutěž“ v souvislosti s její ochranou, pro jehož vysvětlení je nejdříve nutné soutěžní právo diferenciovat a podle tohoto rozdělení poté určit cíl(e) soutěžního práva.

Soutěžní právo můžeme chápat jako odvětví práva zabývající se ochranou práv soukromých či veřejných. V prvním případě se setkáváme s převažujícím důrazem na ochranu jednotlivých soutěžitelů a jejich soukromých zájmů. Tomuto sektoru poskytuje ochranu Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883 (vyhlášená pod č. 64/1975 Sb.) (dále jen „Pařížská úmluva“). Jakmile je stát signatářem úmluvy, vnitrostátní úprava této materie není vyžadována, splňuje-li požadavky uvedené v úmluvě. V České republice naplňuje tyto požadavky zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále pouze „OZ“).

Podíváme-li se na druhé odvětví soutěžního práva, tedy na ochranu veřejnoprávních zájmů, pak zde se jedná o zájem státu na existenci soutěže vůbec. Tímto se tedy zabývají veřejnoprávní předpisy, jež se snaží zabránit omezujícím jednáním podnikatelů tak, aby na základě nich nedocházelo k restrikcím na trhu. Této části se věnuje výše již zmíněný ZOHS a rozděluje ji do tří částí: ochrana před protisoutěžními dohodami, zneužitím dominantního postavení a spojováním soutěžitelů. Na rozdíl od soukromoprávní části zde nenalezneme obecně platnou mezinárodní úpravu, naopak se zde ale uplatňuje ochrana prostřednictvím evropského práva pro věci s unijním dosahem.

V rámci mé práce se budu nadále zabývat pouze soutěžním právem ve veřejnoprávní sféře, a to zejména z důvodu dvouproudeho charakteru obou sfér, jež je činí na sobě navzájem nezávislými.

⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 28. ledna 2005, č. j. 2 A 13/2002-OL-424, ve věci T-Mobile Czech Republic, a.s. v ÚOHS.

Tímto se dostáváme k problematice vymezení účinné hospodářské soutěže. Jak jsem již zmiňovala, v rámci veřejnoprávní úpravy tedy nacházíme stěžejním zájem státu na samotnou existenci účinné hospodářské soutěže. Nicméně v této definici chybí konečný cíl, a tím může být spotřebitelský nebo celkový blahobyt. Ačkoliv se může zdát, že se jedná o rozdílné pojmy, ve skutečnosti nelze maximalizovat spotřebitelský blahobyt, aniž by zároveň nedošlo k maximalizaci celkového blahobytu, přičemž k zásahu regulátora do hospodářské soutěže by mělo docházet právě pouze za účelem zlepšení situace spotřebitelů nebo celkového blahobytu.⁸

2. PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

V rámci vývoje české a československé právní úpravy můžeme spatřovat několik různých etap, které se od sebe výrazně odlišují.

Po rozpadu Rakouska-Uherska Československá republika převzala v podstatě celý systém právní úpravy, přičemž na základě mírových smluv se stala i nástupnický státem mezinárodních smluv, a to včetně Pařížské úmluvy. Na základě toho muselo Československo naplnit závazky v ní uvedené, a tak došlo k přijetí zákona č. 111/1927 Sb., o ochraně proti nekalé soutěži. Tento zákon však obsahoval tak širokou generální klauzuli, že byl uplatňován i v rámci posuzování kartelů do doby, než se této oblasti dostalo samostatné úpravy.

První systematické úpravy se soutěžnímu právu v rámci Československé republiky dostalo až v roce 1933, kdy došlo k přijetí zákona č. 141/1933 Sb., o kartelech a soukromých monopolech. Nahlížíme na něj jako na zlomový, jelikož se jednalo o první zákon, jež platil na území celého Československa a zároveň kompletně změnil nahlížení na kartely do té doby posuzované jako povolené.⁹

V průběhu druhé světové války zákon nadále platil a stejně tak i po změně režimu a nastolení centrálně plánovaného hospodářství. Ačkoliv se zákon materiálně vůbec neuplatňoval, formálně nedošlo nikdy k jeho zrušení.

⁸ BISHOP, M., WALKER, S. The Economics of EC Competition Law: Concepts, Application and Measurement. 3. vydání. Londýn : Sweet & Maxwell, 2010, s. 23-27.

⁹ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 47.

Vzhledem k tomu, že v letech 1950 až 1989 bylo území Československa v hospodářské sféře ovládáno plány, došlo k naprostému potlačení soutěže.

Po sametové revoluci v roce 1989 došlo nejen ke změně politického systému, ale i k převratu v rámci ekonomiky, jejíž výsledná podoba byla ovlivňována i touhou po znovunavázání obchodních vztahů s ostatními státy v rámci Evropy. To ve výsledku znamenalo sblížení podoby nových norem s ustanoveními Evropského hospodářského společenství, o to více po podepsání asociační dohody, která ve svém čl. 64 Českou republiku zavazovala postupovat v soutěžních vztazích dle příslušných ustanovení Smlouvy o Evropském hospodářském společenství, a to i pokud jde o poskytování veřejných podpor.¹⁰

První takto vzniklou normou byl zákon č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, jehož ustanovení se sice celkem zdárně přiblížily úpravě evropské, ale stále nebyly plně v souladu s unijním právem. Zákonodárce tak učinil schválně, a to z důvodu, že se na našem území ještě nerozvinula klasická soutěž, a tak bylo nutné podpořit její rozvoj. Pro zákon se vytvořila velká novela, jež se vyrovnávala s nedostatky vytýkané Evropskou Komisí, nicméně Parlament České republiky ji nakonec neschválil.

Právě tato norma poprvé na českém území upravila problematiku spojení soutěžitelů, jež do té doby nepodléhalo žádné regulaci (přibližně ve stejné době se objevuje úprava i na evropské úrovni). Od účinnosti tohoto zákona tedy spojení soutěžitelů tvoří ucelenou a relativně samostatnou součást úpravy hospodářské soutěže a doplňuje tak již stávající ochranu před zakázanými dohodami a zneužitím dominantního postavení. Zákonodárce tak učinil s vědomím nutnosti zavedení předběžné kontroly určitých jednání, protože následná kontrola se ukázala jako nedostatečná. V tomto konkrétním případě se snaží o předcházení strukturálních změn trhu, kdy posteriorní sankcionování soutěžitelů by bylo neefektivní a neúčinné. Účelem zavedení kontroly koncentrací je tedy ochrana vlastních strukturálních předpokladů pro existenci účinné hospodářské soutěže.¹¹

Na základě neúspěšné novelizace zákona se přistoupilo k vytvoření nového zákona přijatého jako zákon č. 143/2001 Sb., tedy ZOHS. Tento zákon v podstatě kopíruje strukturu i

¹⁰ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 51.

¹¹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 3., přepracované vydání. Praha : C.H. Beck, 2016, s. 223.

koncepti původního zákona, ale odstranil naplněná ustanovení týkající se již proběhlé reformace ekonomiky (tj. podpoření rozvoje soutěže). V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské Unie, a i následně, došlo k celkem 15 novelizacím zákona.

3. KONCEPČNÍ ZÁKLADY V RÁMCI POJMU SPOJENÍ SOUTĚŽITELŮ

V rámci problematiky spojování soutěžitelů existuje několik termínů, bez jejichž vysvětlení nebude možné dále pokračovat ve výkladu. Nejdříve svoji pozornost obrátím na definici relevantního trhu, který se netýká výhradně spojování, ale jeho určení je pro koncentrace esenciální. Dále se věnuji pojmům soutěžitel, kontrola a narušení hospodářské soutěže.

3.1. Relevantní trh

Otázka vymezení relevantního trhu je stěžejní, protože pouze na základě správně určeného relevantního trhu lze zkoumat dané spojení. O definici relevantního trhu se pokusil již původní zákon č. 63/1991 Sb., nicméně legislativní pokusy skončily nezdařile, a proto došlo k úplnému vypuštění definice, což nebylo shledáváno jako zásadní problém.¹² Nový ZOHS následně volně převzal definici obsaženou ve Sdělení k definici relevantního trhu pro účely soutěžního práva Společenství¹³ vypracované Evropskou Komisí (nyní také obsažení v závazném nařízení Rady (ES) č. 139/2004, o kontrole spojování podniků, dále jen „nařízení o kontrole spojování podniků“). Relevantním trhem se tedy dle dikce §2 odst. 2 ZOHS rozumí: *„trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.“* Při určování se soustředíme na dvě kritéria – výrobek a teritorium, které je nutné zkoumat souběžně. Jedná se tedy o situace, kdy se střetává nabídka s poptávkou určitého zboží nebo služby na určitém místě.¹⁴ Ojedinele můžeme objevit i třetí kritérium, a to sice časové, nicméně to však nemá v normativních aktech

¹² RAUS, D., NERUDA, R. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář a souvisící české i komunitární předpisy. 2. aktualizované a přepracované vydání. Praha : Linde, 2006, s. 50.

¹³ Úř. věst. 1997 C 372 z 9. 12. 1997.

¹⁴ BEJČEK, J., HAJN, P., POKORNÁ, J. a kolektiv. Obchodní právo. Obecná část. Soutěžní právo. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. s. 257.

(na české ani evropské úrovni) oporu, proto dochází v rámci rozhodovací praxe k postupnému odklonu od užívání tohoto hlediska.

Určení relevantního trhu mělo stěžejní roli při posuzování notifikační povinnosti dle staré úpravy, která byla založena dosažením stanovené hodnoty tržního podílu na relevantním trhu. S novou úpravou došlo k opuštění této koncepce, jelikož notifikační povinnost vzniká na základě překročení hranice dosaženého obrátu a zkoumání relevantního trhu se přesunulo do pozdější fáze, jak uvidíme později.

Uvedená zákonná definice je poměrně široká a rozhodovacímu orgánu umožňuje relativně volný výklad v rámci soutěžní praxe. V rámci soudní praxe¹⁵ je již konstantně termín relevantní trh posuzován jako neurčitý právní pojem.¹⁶ Nicméně již samotné včlenění definice do zákona přineslo judikaturní určení subjektu poskytující vymezení relevantního trhu.¹⁷ Dle dnes již stálé judikatury se jedná o právní, nikoli znaleckou otázku. Tento názor nalezneme v rozhodnutí krajských soudů, Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) i ÚOHS, který v jednom svých rozhodnutí judikoval, že: „*je judikaturou jasně stanoveno, že vymezení relevantního trhu je otázkou právní*“.¹⁸

K problematice se dále váže i tzv. věcné vymezení relevantního trhu. Jak vyplývá z názvu, určení tohoto segmentu se bude vždy odvíjet od konkrétního výrobku nebo služby, jež spotřebitel poptává. Pod relevantní trh pak budou spadat veškeré shodné nebo vzájemně zastupitelné statky, přičemž subjektem provádějící takové zhodnocení je konečný spotřebitel. Komentář uvádí, že „*relevantním výrobkem jsou všechny výrobky nebo služby, které jsou ze strany spotřebitelů považovány za zaměnitelné nebo substituovatelné z hlediska jejich vlastností, ceny a zamýšleného užití*“.¹⁹ Pomoc při určení relevantního věcného trhu pak poskytl Vrchní soud v Olomouci, který v odůvodnění svého rozhodnutí jako poslední test správně vymezeného trhu navrhl zaměnění výchozího produktu za jiný určený relevantní produkt. Pokud se relevantní věcný trh nezmění, pak bylo vymezení provedeno správně.²⁰

¹⁵ Vyplývá tak např. z rozhodnutí KS v Brně ze dne 31.7. 2006, sp. zn. 31 Ca 30/2004 ve věci Český Telecom.

¹⁶ PETR, M., DOSTAL, O. Zákon o ochraně hospodářské soutěže s judikaturou a souvisejícími předpisy. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 37.

¹⁷ KINDL, J., MUNKOVÁ, J. op. cit., s. 60.

¹⁸ Rozhodnutí předsedy ÚOHS č.j. ÚOHS-R146/2013/TS-20430/320/RJa ze dne 21.10. 2013 ve věci Kaufland, odst. 134.

¹⁹ RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 52.

²⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14. 11. 1996, sp. zn. 2 A 6/96.

Často dochází k určení příliš širokého nebo úzkého relevantního trhu. Abychom tomuto zabránili, můžeme použít cenový test neboli tzv. SSNIP test. SSNIP je zkratka pro „*small but significant non-transitory increase in price*“ což v překladu znamená „malé, ale významné a trvalé zvýšení cen“. V rámci tohoto testu nejdříve vytvoříme hypotetický monopol uvnitř relevantního trhu a následně zvýšíme ceny (uvažujeme 5 až 10%) výchozího výrobku. Zkušební dobou bývá zpravidla jeden rok (vzhledem k nutnosti sledovat trendy v oblasti poptávky).²¹ Dojde-li ke zvýšení zisku (tedy poptávka zůstane stejná), znamená to, že spotřebitelé nepovažují jiný výrobek za zaměnitelný a relevantní trh jsme určili správně. V opačném případě, a tedy poklesu poptávky a snížení zisku, byl trh určen úžeji a tedy nesprávně. SSNIP test ovšem nemá univerzální použitelnost (je nutné a vhodné jej kombinovat s ostatními metodami či pomůckami).

Vzhledem k tomu, že často není možné k reálnému testu přistoupit, musíme vycházet ze starších dat a modelových situací, a proto je nutné znát důvody zastupitelnosti dvou statků. Zastupitelnost dělíme do dvou skupin – zastupitelnost reaktivní a funkční. Zatímco v případě funkční zkoumáme pouze objektivní předpoklady výrobku (tzn. technické a fyzické), v rámci reaktivní se soustředíme na subjektivní preference spotřebitele a jejich reakci na výše uváděnou změnu ceny. V potaz je dále nutné brát i fakt, že některé statky se stávají svými substituty pouze na časově omezené období (tzv. podmíněnost substituovatelnosti časem), a dále také překážky zastupitelnosti, kdy je substituce z nějakého důvodu snížena či dokonce znemožněna (např. v případě, že sekundární náklady sloužící k plné funkčnosti výrobků jsou u jednoho vyšší než u druhého).²²

V rámci vymezování relevantního trhu narážíme i na termín „tržní síla“, což představuje další neurčitý pojem spadající do oblasti soutěžního práva, jelikož neexistuje jeho legální definice. Nicméně většinou jej chápeme tak, že soutěžitel má takovou tržní sílu, v jaké míře má objektivní způsobilost ovlivnit cenu a množství výroby (či nabízených služeb) na trhu. Ačkoliv se jedná o jeden z hlavních ukazatelů, tržní sílu nelze ztotožňovat s tržním podílem subjektu na trhu. Dále musíme brát v potaz i hospodářskou a finanční sílu, právní a jiné překážky vstupu na

²¹ NERUDA, R. Relevantní trh a otázky související v teorii a praxi soutěžního práva – 1. část. Právní rozhledy. 2004, č. 12, s. 447–458.

²² RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 54.

trh pro jiné soutěžitele, stupeň vertikální integrace soutěžitelů, a konečně zohlednit i strukturu trhu a velikost tržních podílů konkurentů subjektu.²³

3.2. Soutěžitel

Zákonodárce se při vzniku ZOHS řídil zásadou marginalizace legálních definic, protože ačkoliv mají za cíl usnadnit výklad a aplikaci zákona, často s sebou přináší různé interpretační problémy a úskalí.²⁴ Proto ZOHS obsahuje pouze minimální počet legálních definic, přičemž dvě zařadil do svého § 2. Ve druhém odstavci nalezneme výše již vysvětlený relevantní trh, a v prvním právě termín „soutěžitel“.

ZOHS v § 2 odst. 1 uvádí následující: *„Soutěžiteli podle tohoto zákona se rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právníckými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.“* Je nutné si uvědomit, že toto ustanovení má nejen interpretační charakter, ale zároveň nám podává i vymezení osobní působnosti ZOHS.

V první řadě se musíme zabývat otázkou, zda je „soutěžitel“ obsahově shodný s termínem „podnik“²⁵, který se užívá v evropském soutěžním právu a z něhož ZOHS vychází. Volba odlišného výrazu vyplývá z velké míry z faktu, že v době tvorby ZOHS byl již „podnik“ v české legislativě užíván, a to sice v § 5 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“). Při komparaci českého a evropského práva totiž nelze než dojít k závěru, že se nejedná o obsahově shodné pojmy, a proto výběr padl na pojem „soutěžitel“. Tímto se dostáváme k otázce, zda lze „soutěžitele“ vnímat shodně jako „podnik“ navzdory formální odlišnosti.

Naprostu majoritně se právnická obce kloní k názoru, že *„pojem soutěžitele je třeba vykládat shodně s pojmem podniku v evropském právu. Poměrně široká definice pojmu soutěžitele v § 2 odst. 1 ZOHS takový výklad dle mého názoru umožňuje. S ohledem na*

²³ BEJČEK et al., op. cit., s. 259.

²⁴ Srov. KNAPP, K., Teorie práva, Praha : C. H. Beck, 1995, s. 123 an.

²⁵ Podnik neboli undertaking, Unternehmen či entreprise.

úzkou provázanost českého a evropského soutěžního práva se domnívám, že opačné pojetí není možné, pokud by mělo vést k odlišným důsledkům při aplikaci soutěžněprávních norem na situace s či bez komunitárního prvku. Vzhledem k rozšíření působnosti komunitárních blokových výjimek i na ryze vnitrostátní situace (§ 4 odst. 1 ZOHS) je navíc takový přístup nejen možností, ale i nutností.²⁶ Stejný názor autor vyjadřuje i v komentáři, která uvádí že, „za nynějšího [komentář reflektuje právní stav účinný k 19. 10. 2016 – pozn. autorky] stavu české judikatury a rozhodovací praxe ÚOHS by měly být oba pojmy vykládány obsahově shodně.“²⁷ Následně nacházíme oporu i v důvodové zprávě k jedné z novel²⁸ k ZOHS, kde se dočteme, že pojem soutěžitel je „plně v souladu s významem pojmu *undertaking* užívaným v právu ES.“²⁹ A konečně se tomuto názoru dostává podpory i v rámci rozhodovací praxe českých soudů a ÚOHS. Za nejvýznamnější v rámci dané problematiky lze považovat rozsudek NSS ve věci České rafinérské, jímž debatu nad eurokonformností výkladu v podstatě ukončil³⁰, když uvedl, že „podstatná je interpretace pojmu ‚soutěžitel‘ použitého v [ZOHS], který odpovídá pojmu ‚podnik‘ ve smlouvě Evropských společenství (...) a je tedy skutečně výsledkem harmonizace českého práva“.³¹ Nadále v rámci práce používám pouze termín „soutěžitel“ (s výjimkou citací), jež v souladu s výše uvedeným považuji za obsahově shodný s evropským „podnikem“.

Z formulace soutěžitele v ZOHS lze vyvodit několik definičních znaků, které nám poslouží při aplikaci soutěžního práva, a to zejména při otázce, zdali je založena působnost tohoto zákona. Bezvýznamnosti dle definice nabývá určení, zdali se jedná o fyzickou či právnickou osobu. Soutěžitel musí být účastník soutěžního vztahu v rámci hospodářské soutěže, přičemž není nutné, aby se soutěžitel nacházel ve vztahu přímé konkurence vůči jinému soutěžiteli.³²

Bezpředmětným se dále jeví rozdělení na podnikatele/nepodnikatele, jakož i na subjekty mající či postrádající právní subjektivitu. Toto potvrzuje i důvodová zpráva k ZOHS, jež jasně stanovuje, že „[š]iroká formulace (...) dovoluje do osobní působnosti zákona zahrnout i sdružení bez právní subjektivity (např. sdružení osob podle § 829 občanského zákoníku, anebo

²⁶ KINDL, J. Podnik nebo soutěžitel ... záleží na tom?. Právní rozhledy. 2006, č. 5, s. 161–170.

²⁷ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 38.

²⁸ Jedná se o novelu č. 361/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

²⁹ Sněmovní tisk č. 879, 2005, IV. volební období, výklad k bodům 9, 16 a 17.

³⁰ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 95.

³¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 61/2005-183 z 29. 10. 2007 (Česká rafinérská).

³² RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 42-44.

*různé formy podnikatelského seskupování zahrnující např. vztahy mezi koncernem a koncernovým podnikem, mateřskou a dceřinou společností apod.)*³³ K tomuto se váže problematika koncepce tzv. jedné hospodářské jednotky, která se odvíjí od formy vykonávané kontroly, jež dělíme na pozitivní, kdy soutěžitel reálně určuje chování podřízeného subjektu, a negativní, kdy má pouze možnost závaznými pokyny určovat chování kontrolovaného subjektu. Tímto se zabýval Krajský soud v Brně i Nejvyšší správní soud ve výše již zmiňované kauze České rafinérské³⁴. Zatímco Krajský soud v Brně pojmul problematiku široce a pod koncept jedné hospodářské jednotky zahrnul i negativní výlučnou kontrolu, Nejvyšší správní soud ji naopak ve svém rozsudku vyloučil ze subsumpce pojmu a ponechal pouze pozitivní výlučnou kontrolu, čímž zaujal stejné stanovisko, které uvádějí ve svých rozhodnutích evropské soudy a Evropská Komise.³⁵ Pojem kontroly je velmi významný právě v oblasti spojování soutěžitelů, a proto jej blíže vysvětlím v bodě 4, kde se zabývám diferenciací spojení soutěžitelů.

3.3. Narušení hospodářské soutěže

I v tomto případě se jedná o klíčový pojem soutěžního práva, přičemž ZOHS zavedl „narušení“ v § 1 odst. 1 jako legislativní zkratku pro „*vyloučení, omezení, jiné narušení nebo ohrožení*“ hospodářské soutěže. Toto ustanovení nelze vnímat jako legální definici, nýbrž pouze jako příkladný výčet možností negativního vlivu na hospodářskou soutěž, přičemž zároveň pod písmeny a) až d) vymezuje v rámci kterých operací mluvíme o narušení ve smyslu tohoto zákona (zakázané dohody, zneužití dominantního postavení, spojování soutěžitelů a narušení orgány veřejné správy). Rozdíl mezi jednotlivými způsoby narušení lze patrně spatřovat v intenzitě takového jednání.³⁶ Nicméně stále přetrvává otázka, která dosud nebyla v rámci české soudní praxe vyřešena³⁷, zda musíme v každém určitém případě nezbytně podřadit určité protisoutěžní jednání do jedné z praktik vymezené jako „narušení“. Komentář shledává vhodnost takové subsumpce, a to ve prospěch určitosti výroku, jež má v podstatě trestní

³³ Sněmovní tisk č. 704, 2004, III. volební období, poznámky k navrhovanému § 1 odst. 2.

³⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Brně č. j. 29 Ca 215/2003-88 ze dne 18. 1. 2005 a rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 61/2005-183 z 29. 10. 2007 (Česká rafinérská).

³⁵ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 52.

³⁶ Srov. RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 17.

³⁷ Srov. např. rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 62 Ca 15/2007-519 ze dne 8. 1. 2008 ve věci Stavební spořitelny, který výslovně zakázal použití legislativní zkratky „dohoda“ ve výroku rozhodnutí, tudíž analogicky by bylo možné tento výklad vztáhnout i na legislativní zkratku „narušení“.

povahu.³⁸ Navzdory výše řečenému ÚOHS nepostupuje souladně a termín narušení používá bez dalšího.

Narušením tedy rozumíme správní delikt, přičemž k jeho založení musí být splněny jak formální, tak materiální znaky skutkové podstaty daného deliktu. Je tudíž úkolem ÚOHS, aby v každém konkrétním případě doložil, že praktiky skutečně narušily účinnou hospodářskou soutěž. Tento přístup tedy odpovídá materiální koncepci českého soutěžního práva, kdy lze určitá shodná jednání kvalifikovat v různých případech jako povolená či zakázaná, a rozhodujícím prvkem je právě reálné či hypotetické narušení hospodářské soutěže.³⁹ Shodný názor zastává i Nejvyšší správní soud, který v rámci stanovení účelu ZOHS uvedl, že „za základ je třeba považovat právě zjištění, že k takovému narušení soutěže skutečně došlo, a to v materiálním, nikoliv jen formálním smyslu.“⁴⁰ Obecně lze říci, že v českém právním prostředí se neobjevuje disentující názor.

4. SPOJENÍ SOUTĚŽITELŮ

Vzhledem k tomu, že na základě výše podaného výkladu nyní máme objasněný význam stěžejních pojmů v oblasti soutěžního práva, resp. termínů užívaných v oblasti spojování soutěžitelů, můžeme se nyní soustředit na vysvětlení samotných transakcí, jakožto tématu této diplomové práce. Co se (ne)rozumí pojmem spojení soutěžitelů uvádí ZOHS, který uvádí ve svém § 12 taxativní výčet způsobů, jimž k takové operaci může dojít. Naopak z působnosti ZOHS vylučuje v posledních dvou odstavcích transakce, jež i přes splnění definiční podmínky nepovažujeme za spojení. Toto dělení nazýváme jako pozitivní a negativní definici spojení.

Posuzování spojení soutěžitelů je třetí (a nejnovější) oblastí, ve které uplatňuje ÚOHS pravomoc. Na rozdíl od např. zakázaných dohod jsou spojení soutěžitelů, resp. fúze, běžným jevem, jež nemusí jako takové představovat protisoutěžní jednání. Na trhu se soutěžitelé spojují za účelem získat vlivnější postavení a získat tak větší tržní sílu. Antimonopolní úřady mají pravomoc posuzovat taková spojení pouze splní-li podmínky uvedené v normativních právních aktech. Soutěžní autority tak kontrolují pouze spojení, která mohou při realizaci podstatně

³⁸ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 19.

³⁹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 17.

⁴⁰ Rozsudek NSS č. j. 2 A 13/2002-OL-424 ze dne 28. 1. 2005 ve věci T-Mobile.

narušit hospodářskou soutěž. Smyslem této úpravy není mařit podnikatelské plány soutěžitelů, ale pouze apriorně chránit účinnou hospodářskou soutěž.

4.1. Pozitivní definice spojení soutěžitelů

Přestože česká úprava samozřejmě reflektuje realitu české soutěžněprávní situace, systematické rozdělení různých typů koncentrace lze označit za eurokonformní, protože obecně vychází z koncepce nařízení č. 139/2004 ES, o kontrole spojování podniků a kategorií uvedených v čl. 3 odst. 1 až 4.⁴¹ Odchylné nuance tuzemských ustanovení je nezbytné vykládat v souladu s evropským právem, jelikož po vstupu České republiky do Evropské Unie se uplatňuje v oblasti spojování soutěžitelů (a pouze zde v plném rozsahu, na rozdíl od dalších kategorií protisoutěžního jednání, tedy dohod narušujících soutěž a zneužití dominantního postavení) koncept tzv. one-stop shop. Tento koncept dává soutěžitelům záruku pouze jediného posuzování ze strany soutěžní autority určené rozsahem posuzovaného spojení. Ve výsledku tedy neexistuje případ, na něj by byl aplikován jak český ZOHS, tak i evropské nařízení.⁴²

Obecně lze rozdělit spojení na ty ve formě fúzí soutěžitelů, dále na získání kontroly nad veškerými aktivitami určitého soutěžitele, získání kontroly nad částí aktivit určitého soutěžitele a konečně založení společně kontrolovaného soutěžitele.⁴³

4.1.1. Spojení soutěžitelů ve formě fúze

První odstavec § 12 ZOHS uvádí, že „*ke spojení soutěžitelů dochází fúzí dvou nebo více na trhu dříve samostatně působících soutěžitelů*“. Stávající podobu toto ustanovení nabylo až v souvislosti s novelizací zákonem č. 361/2005 Sb., kdy došlo k nahrazení obecného odkazu na přeměny společností termínem „fúze“. Důvodová zpráva předcházející vysvětluje obecností a zavádějícím charakterem pojmu, jelikož ne všechny přeměny (ve smyslu § 2 zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, dále jen „zákon o přeměnách“) mají za následek strukturální změnu trhu, a tedy ovlivnění soutěže. Na takové případy autority

⁴¹ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 384.

⁴² RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 210.

⁴³ Srov. RITTER, L., BRAUN, D. W. European Competition Law. A Practitioner's Guide. 3. vydání. Alpen aan den Rijn Kluwer, 2004, s. 511 a 514.

s rozhodovací pravomocí v oblasti hospodářské soutěže pamatovaly, a tak na ně ani před novelizací soutěžní právo neaplikovaly. Nicméně nová úprava vypustila i termín „rozdělení“, ačkoliv právě rozdělením společností může dojít ke spojení soutěžitelů. Důvodová zpráva se nezmiňuje, proč takto bylo učiněno. Musíme mít tedy na paměti cíl zákona a opomenout formu, kterou k určité strukturální změně na trhu došlo.⁴⁴

Samotné ustanovení nejen že neobjasňuje pojem fúze, ale ani neodkazuje na zvláštní právní úpravu. Legislativce tak neučinil dle ÚOHS záměrně, jelikož na zahraniční transakce, které by tak fakticky spadaly pod pojem „fúze“, ale nebyly by „fúzemí“ dle českého zákona, by se nepoužil §12 ZOHS.⁴⁵ Vycházejme tedy z obecného pojetí fúze jako transakce spojující aktivity původních soutěžitelů v jedinou samostatnou ekonomickou jednotku.⁴⁶

Nicméně ÚOHS vysvětluje ve svém oznámení o konceptu spojení soutěžitelů⁴⁷, že fúze může mít dvě formy: sloučení (*absorption*) a splynutí (*amalgamation*). Použijeme-li terminologii zákona o přeměnách, pak se sloučením dle § 61 rozumí „*zánik společnosti nebo družstva nebo více společností nebo družstev a přechodu jmění zanikající společnosti nebo družstva na nástupnickou společnost nebo družstvo; nástupnická společnost nebo družstvo vstupuje do právního postavení zanikající společnosti nebo družstva*“. Splynutí chápeme dle § 62 zákona o přeměnách jako „*zánik dvou nebo více společností nebo družstev a přechodu jejich jmění na splynutím vzniklou nástupnickou společnost nebo družstvo; nástupnická společnost nebo družstvo vstupuje do právního postavení zanikajících společností nebo družstev*“. Rozdíl mezi oběma operacemi spatřujeme právě v roli zúčastněných subjektů. Zatímco u sloučení jsou to zanikající i nástupnická společnost nebo družstvo, u splynutí jsou to pouze zanikající společnost nebo družstvo.⁴⁸ Ačkoliv ZOHS mluví výslovně o společnostech a družstvech,

⁴⁴ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 236.

⁴⁵ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 1. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2014, s. 285.

⁴⁶ Mějme na paměti, že soutěžní právo musíme chápat zejména materiálně – tedy zajímat se především o ekonomickou realitu a brát menší ohled na formalismus názvosloví. Komise ve výše zmiňovaném sdělení uvádí, že je třeba sledovat, zda v rámci transakce nevzniká stálé, jednotné hospodářské řízení (*permanent, single economic management*), či dalším relevantním ukazatel by mohl být systém vzájemného dělení zisku či kompenzace ztrát dotčených soutěžitelů, společná odpovědnost vůči třetím osobám anebo vzájemné podíly na základním kapitálu dotčených soutěžitelů.

⁴⁷ Oznámení o konceptu spojení soutěžitelů, dostupné online na stránkách ÚOHS: https://www.uohs.cz/download/Sekce_HS/Guidelines/Oznamení_o_konceptu_spojení.pdf.

⁴⁸ Česká úprava fúzí se shoduje s evropským právem, kde jsou obě tyto formy uvedeny v Konsolidovaném sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004, o kontrole spojování podniků, Úř. věst. C 95, 16. 4. 2008, s. 1, odst. 9.

komentářová literatura se shodně domnívá, že za fúzi lze rovněž považovat splynutí či sloučení jakýchkoli českých či zahraničních entit, je-li taková transakce přípustná.⁴⁹

4.1.2. Spojení soutěžitelů ve formě akvizice aktiv (asset deal)

Následující typ spojení odráží § 12 odst. 2 a 3 ZOHS, jež dostaly svou nynější podobu teprve nedávno v souvislosti s poslední změnou zákona (s účinností od 1. 10. 2016). V původním znění odst. 2 odkazoval na spojení soutěžitelů v rámci nabytí podniku (dle obchodního zákoníku) nebo jeho části smlouvou, dražbou či jiným způsobem. Po nové kodifikaci soukromého práva (a tedy zániku účinnosti obchodního zákoníku) se tento způsob subsumoval pod převod obchodního závodu (dle § 502 OZ). Zmíněná novelizace tedy tuto formulaci vypustila a změnila, což ovšem neznamená, že by se na uvedenou transakci nevztahoval ZOHS. Taková operace se nyní posuzuje jako získání kontroly nad soutěžitelem nebo jeho částí.⁵⁰

Ustanovení tedy původně obsahovalo i způsob nabytí soutěžitele, nicméně v rámci dalšího sblížení českého práva s evropským došlo k vypuštění této části. ÚOHS se již před předmětnou novelou ZOHS vyjádřil (a tedy znovu v zájmu upřednostnění materiálního pojetí soutěžního práva), že smlouvy se mají hodnotit dle svého skutečného obsahu bez ohledu na jejich název.⁵¹ Může se tedy jednat jak o nominátní, tak i inominátní (nepojmenovanou) smlouvu, jakož i pacht závodu, či mimosmluvní způsoby nabytí (např. dědění).

Na základě výše řečeného tedy za spojení soutěžitelů dle § 12 odst. 2 a 3 ZOHS posuzujeme jakékoli nabytí takového souboru aktiv, „*jež je schopen individuální podnikatelské činnosti a k němuž lze nezpochybnitelným způsobem přiřadit konkrétní jim generovaný obrát*“.⁵²

⁴⁹ Shodně KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 237 a RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 212.

⁵⁰ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 239.

⁵¹ Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 87/04-2154/04 ze dne 19. 5. 2004 ve věci GlaxoSmithKline/Sanofi-Synthelabo (dostupné online zde: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-4732.html>).

⁵² Oznámení o konceptu spojení soutěžitelů, dostupné online na stránkách ÚOHS ze dne 13. 10. 2016 (odst. 14): https://www.uohs.cz/download/Sekce_HS/Guidelines/Oznameni_o_konceptu_spojzeni.pdf.

4.1.3. Spojení soutěžitelů formou akvizice kontroly (*equity deal*)

Tento způsob představuje pravděpodobně nejčastější typ spojení soutěžitelů, poněvadž k němu dochází prostřednictvím jakéhokoli získání možnosti přímo nebo nepřímo kontrolovat jiného soutěžitele či jeho část. V § 12 odst. 2 ZOHS zákonodárce uvádí demonstrativní výčet způsobů takové nabytí kontroly: nabytím účastnických cenných papírů, podílů anebo smlouvou či jinými způsoby. Řadíme sem i výše zmíněnou akvizici majetku uvedenou výše v bodě 4.1.2.

Zajímáme-li se o to, který subjekt se považuje v rámci spojování soutěžitelů za nabyvatele kontroly⁵³, narážíme v dikci § 12 odst. 2 ZOHS na nepřesné vyjádření. Dané ustanovení i přes novelizace naprosto nesystematicky užívá pojmy podnikatel a nepodnikatel, kterého bylo nejdříve užito kvůli odstranění pojmu „podnik“ a poté za účelem rozlišení mezi soutěžitelem a nesoutěžitelem.⁵⁴ Toto rozdělení ovšem absolutně neodpovídá faktu, že i nepodnikatel může být soutěžitelem. Při doslovné interpretaci bychom totiž mohli dojít k závěru, že soutěžní právo se neuplatní na ty případy, kdy nepodnikatel, ačkoliv je soutěžitelem, nabývá kontrolu nad jiným subjektem. Nesystematičnost tohoto ustanovení dále dokládá fakt, že v definici soutěžitele v § 2 odst. 1 ZOHS se objevuje dovětek „(...) i když nejsou podnikateli.“ Ačkoliv ÚOHS i české soudy předkládají výklad konzistentní s výše uvedeným, nepředstavuje ustanovení větší problémy, komentářová literatura však doporučuje *de lege ferenda* dichotomii odstranit.⁵⁵

Oprostíme-li se od nepřesnosti ustanovení, za nabyvatele kontroly lze tedy považovat jednoho či více soutěžitelů, nebo jednu či více osob, které nejsou soutěžiteli, ale kontrolují již alespoň jednoho soutěžitele. V případě situace, kdy více nepodnikatelských subjektů nabývá kontrolu, postačí pro aplikaci ZOHS, kontroluje-li, byť i pouze jeden z nich, alespoň jednoho soutěžitele.⁵⁶

⁵³ Tj. osoby, jež dle § 12 odst. 4 ZOHS má možnost vykonávat rozhodující vliv na činnost kontrolované osoby, jak je vysvětleno výše v bodě **Erreur ! Nous n'avons pas trouvé la source du renvoi.**

⁵⁴ Podnikatele je nyní nutno vnímat ve světle § 420 OZ, který zní: „Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“

⁵⁵ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 244.

⁵⁶ Viz. rozhodnutí ÚOHS č. j. S 232/02-3330/03 ze dne 5. září 2003 ve věci PPF/Šmejce/Komár/Gerner/Nova holding, dostupné online zde: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3958.html>.

Soutěžitel v rámci akvizice kontroly ve smyslu soutěžního práva může získat kontrolu nad jiným soutěžitelem či jeho částí, přičemž částí soutěžitele poté rozumíme takový „*soubor jmění soutěžitele, který slouží k provozování jeho činnosti a kterému lze jednoznačně přiřadit obrat dosažený prodejem zboží na relevantním trhu, i když netvoří samostatnou pobočku závodu.*“ Předmět kontroly takto přesně vymezuje ZOHS ve svém § 12 odst. 2 a 3 ve shodě s unijní úpravou.

Co se týče samotného termínu kontroly, pak kontrolou se dle § 12 odst. 4 ZOHS „*rozumí možnost vykonávat na základě právních nebo faktických skutečností rozhodující vliv na činnost jiného soutěžitele nebo jeho část, zejména na základě: a) vlastnického práva nebo práva užívání k závodu kontrolovaného soutěžitele nebo k části kontrolovaného soutěžitele, anebo b) práva nebo jiné právní skutečnosti, které poskytují rozhodující vliv na složení, hlasování a rozhodování orgánů kontrolovaného soutěžitele.*“ Stejně tak jako u pojmu soutěžitele můžeme z tohoto ustanovení vyvodit několik definičních prvků.

Použití výrazu „možnost“ nám říká, že postačuje jedná-li se pouze o hypotetickou či potenciální kontrolu, ke které nemusí nikdy dojít. Dále není ani rozhodující na základě jakého titulu ke kontrole došlo či by mohlo dojít (dělíme na kontrolu na základě právního jednání – smluv a na kontrolu *de facto*). Naopak nelze zanedbat určení míry vykonávaného či vykonatelného vlivu, jelikož jednání musí vyvolat či mít možnost vyvolat rozhodující vliv. Rozhodující vliv není legislativně definován, a proto musíme vždy vycházet z *ad hoc* okolností konkrétního případu.⁵⁷

Přestože ZOHS ani nařízení o kontrole spojování soutěžitelů neupřesňují způsoby nabytí kontroly, rozlišujeme tři ustálené formy – získání výlučné kontroly (*sole control*), získání společné kontroly (*joint control*) a změny ve struktuře či kvalitě kontroly.

Výlučnou kontrolou disponuje ten nabyvatel kontroly, jež získal možnost samostatně, tedy výlučně, ovlivňovat soutěžní chování jiného soutěžitele. Bezpředmětným se v tomto ohledu stává podíl nabytých aktiv, jelikož zkoumáme, zda soutěžitel nabyt většinu hlasovacích práv v souvislosti s těmito aktivy.⁵⁸ Přesto existují situace, kdy nabyvatel získal minoritní podíl a uplatní se soutěžní právo. Je tomu tak v případě, kdy držení kvalifikované menšiny s sebou

⁵⁷ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 381.

⁵⁸ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 295.

nese zvláštní práva, např. většinová hlasovací práva, oprávnění určovat strategické obchodní chování nebo i právo jmenovat nadpoloviční většinu členů statutárních orgánů společnosti.⁵⁹ K tomu může dojít i na základě dohody akcionářů. Naopak za výkon kontroly nelze považovat práva, které jsou minoritním akcionářům právní úpravou standardně přiznávána (rozhodnutí o zvýšení/snížení základního kapitálu, o fúzi atd.).

O společné kontrole mluvíme v případě, kdy kontrolu vykonávají společně dva a více soutěžitelů, přičemž obligatorně se zde musí vyskytovat alespoň minimální míra koordinace soutěžitelů či obeznámení mezi kontrolujícími subjekty. Zevrubná definice společné kontroly zní takto: „*stav, kdy rozhodnutí zásadního významu pro hospodářskou aktivitu kontrolovaného soutěžitele mohou být přijata či realizována pouze v součinnosti kontrolujících osob, přičemž každá z nich má zpravidla možnost zabránit realizaci rozhodnutí, s nimiž není srozuměna*“.⁶⁰ Za nabytí společné kontroly považujeme i případ, kdy dochází k rozšíření aktivit již společně kontrolovaného soutěžitele, a to tak, že jsou nabývána aktiva v takovém rozsahu, že by je bylo možno považovat za soutěžitele či jeho část.⁶¹ Ve výsledku by se tímto již existující kontrola rozšířila o další soutěžně relevantní uskupení zdrojů schopné generovat obrat.⁶²

Ve většině případů se jedná o případy, kdy soutěžitelé drží rovná hlasovací práva či rovný podíl na řízení kontrolovaného subjektu. Dále se jedná o případy, kdy situace mezi kontrolujícími soutěžiteli je formálně nerovná, ale na základě právního jednání (buď v rámci korporátních dokumentů či akcionářských smluv) dochází k její egalizaci.⁶³ Opětovně však musíme mít na paměti, že takové úpravy poměrů se nesmí odehrávat v rámci již standardně přiznávaných práv minoritních společníků. Jako příklad může posloužit např. právo veta, které, i bez úpravy poměrů, opravňuje menšinového společníka blokovat třeba změnu zakládajících dokumentů. Nadstandardní právo veta si lze představit jako možnost ovlivňovat složení orgánů kontrolovaného subjektu. Další případ společné kontroly představuje společné vykonávání hlasovacích práv, a to buď dohodou mezi kontrolujícími nebo formou koordinace *de facto*.

⁵⁹ ÚOHS tomuto výkladu přisvědčil např. v rozhodnutí ÚOHS č.j. S 126/99-240 ze dne 1. března 2000 ve věci Jemča/Aktivita (podíl 48,8 %), dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-1658.html>. Obecně lze konstatovat, že ÚOHS i Evropská Komise jsou konzistentní a v jejich rozhodnutích podávají totožné odůvodnění.

⁶⁰ DVOŘÁK, S. Kontrola spojování soutěžitelů. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 26.

⁶¹ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 398.

⁶² Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 56-57.

⁶³ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 249.

Diferenciace forem kontroly má svůj význam, které ÚOHS používá při výpočtu rozhodné formy obratu (tedy určení obrátů osob započítávajících se do rozhodného součtu), dále zkoumání, zda byla dána povinnost podat notifikaci ÚOHS, s čímž je spojeno procesní účastenství v řízení a konečně pro určení přechodu mezi formami kontroly, které samo o sobě může založit spojení soutěžitelů.⁶⁴

Změny kvality či struktury již nabyté kontroly spadají pod režim v § 12 odst. 3 ZOHS, kam tedy řadíme transakce, v rámci kterých dochází ke zvýšení či snížení počtu kontrolujících osob. Vezmeme-li si příklad, který se poměrně často objevuje v rozhodovací praxi ÚOHS, pak se touto změnou rozumí zrušení *joint venture* za předpokladu, že z původně více kontrolujících osob přechází tato pravomoc na jediného kontrolujícího. Dochází tedy ke změně ze společné kontroly na samostatnou, a tím se výkon kontroly značně mění (viz výše vysvětleno).⁶⁵

V rámci této subkapitoly nelze neupozornit na určité diskrepance mezi posuzováním změny kontroly dle českého a evropského práva. ÚOHS totiž ve svém oznámení o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS říká, že ke změně kontroly může dojít i v případě, kdy se změní pouhý počet kontrolujících (tedy stále se bude jednat o společnou kontrolu). Upřesňuje však, že taková situace může nastat pouze, snižuje-li se počet na dva kontrolující subjekty, jež získávají výraznější právo veta.⁶⁶ Evropská Komise to ovšem za změnu kontroly nepovažuje.⁶⁷

Druhým případem, kde se projevuje odlišnost českého a unijního práva, je posuzování změny z negativní výlučné kontroly⁶⁸ na pozitivní (plnou) výlučnou kontrolu.⁶⁹ ÚOHS jasně

⁶⁴ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 251.

⁶⁵ Viz např. rozhodnutí ÚOHS č. j. S 118/03-2953/03 ze dne 7. 8. 2008 ve věci ČESKÝ TELECOM/Eurotel (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3894.html>). Naopak ÚOHS nepřiznal kvalitu změny kontroly v případě, kdy jeden z kontrolujících držel 65 % podíl a v rámci transakce nabyt od druhého kontrolujícího zbývající 35 % podíl. ÚOHS to zdůvodnil tím, že nabývací kontrolující již před transakcí vlastnil podíl, jež mu umožňoval výlučně kontrolovat subjekt podléhající kontrole. Viz rozhodnutí ÚOHS č. j. S089/02 ze dne 13. 5. 2002 ve věci Commercial Union International Holdings Ltd./Commercial Union Penzijní Fond, a.s. (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-678.html>).

⁶⁶ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 46.

⁶⁷ Konsolidované sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004, o kontrole spojování podniků, Úř. věst. C 95, 16. 4. 2008, s. 1, odst. 89-90.

⁶⁸ Negativní výlučná kontrola byla definována v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 180/2014-85 ze dne 16. 12. 2015 takto: „Pro naplnění pojmu negativní výlučné kontroly (...) je nezbytné kumulativní naplnění tří podmínek: 1) kontrolující soutěžitel je zároveň společníkem v kontrolovaném soutěžiteli, 2) kontrolující soutěžitel je schopen výkonem svých hlasovacích práv blokovat rozhodnutí kontrolovaného soutěžitele a 3) kontrolující soutěžitel sám není schopen svá rozhodnutí prosadit.“ Výše zmiňované rozhodnutí NSS souhlasí a cituje své předcházející rozhodnutí ve věci České rafinérské (č. j. 5 As 61/2005-183).

⁶⁹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 253.

uvádí, že výše uvedené považuje za spojení soutěžitelů⁷⁰, zatímco Evropská Komise předkládá zcela opačný názor.⁷¹ Můžeme se pouze domnívat, že ÚOHS tento výklad zastává v souvislosti s původní rozhodovací praxí Evropské Komise či návrhu původního znění k nařízení o kontrole spojování podniků, k jehož změně došlo na základě velkého počtu připomínek obdrženého ze strany advokátních kanceláří. *De lege ferenda* doporučuje komentářová literatura sjednotit výklad, jelikož tento odlišný výklad nepředstavuje problém pouze interpretačního rázu, ale zejména má podstatné důsledky na poli ochrany účinné hospodářské soutěže (dle ÚOHS by takové spojení podléhalo notifikační povinnosti, zatímco podle Evropské Komise nikoliv).⁷²

V praxi se setkáváme i s konsektivně nastávajícími spojeními – nejprve dojde k nabytí společné kontroly nad kontrolovaným subjektem a poté v důsledku změny struktury kontroly vznikne kontrola výlučná na základě odchodu jednoho z kontrolujících.⁷³ Odpověď na postup soutěžní autority v takové situaci nám dává § 12 odst. 7 ZOHS, v němž se stanoví, že „*Dvě a více spojení, která jsou vzájemně podmíněna a která spolu věcně, časově i personálně souvisejí, se posuzují jako spojení jediné.*“ Nicméně v historii rozhodovací praxe ÚOHS se setkáváme i s případy, které byly notifikovány a řešeny separátně.⁷⁴ Klíčový prvkem je zde vzájemná podmíněnost transakcí, jež může dle důvodové zprávy spočívat např. v „*oboustranné nebo společné závislosti jednotlivých navrhovaných spojení, kdy neuskutečněním jednoho z nich postrádají následující pro spojující soutěžitele, např. z hlediska ekonomického význam*“.⁷⁵ Přesnější by však bylo mluvit o vzájemné podmíněnosti transakcí či operací, protože ne vždy mohou dílčí spojení představovat spojení ve smyslu ZOHS.⁷⁶

Odlišnou situaci představují změny kontroly v rámci konsorcia. Zde rozlišujeme dvě situace. V prvním případě členové konsorcia jednájí společně pouze za účelem nabytí podílů v kontrolované společnosti, které si po dokončení transakce rozdělí na základě předcházející

⁷⁰ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 44.

⁷¹ Konsolidované sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004, o kontrole spojování podniků, Úř. věst. C 95, 16. 4. 2008, s. 1, odst. 83.

⁷² KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 254.

⁷³ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 301.

⁷⁴ Viz např. nejprve rozhodnutí ÚOHS č. j. S103/02 ze dne 9. 9. 1998 ve věci Dyckerhoff/Jiří Pavlica/ZAPA CZ, poté rozhodnutí ÚOHS č. j. S074/02 ze dne 14. 5. 2002 ve věci Dyckerhoff/ZAPA beton (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-573.html>). Nebo rozhodnutí ÚOHS č. j. S035/02 ze dne 21. 3. 2002 ve věci BP/E.ON/Veba (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-556.html>) a následně rozhodnutí ÚOHS č. j. S137/02 ze dne 17. 7. 2002 ve věci BP/Veba (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-670.html>).

⁷⁵ Důvodová zpráva k novele ZOHS zákonem č. 155/2009 Sb., Sněmovní tisk č. 591/0, 2008, V. volební období, výklad k bodu 16.

⁷⁶ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 415.

dohody. Tato situace je posuzována jako nabytí výlučné kontroly ze strany jednotlivých členů. Pokud však taková dohoda o rozdělení podílů kontrolovaného subjektu chybí, řídíme se pravidly o společné kontrole.⁷⁷

4.1.4. Spojení soutěžitelů vytvořením společně kontrolovaného soutěžitele (*joint venture*)

Za další subkategorii spojení soutěžitelů dle § 12 odst. 5 ZOHS označujeme situaci, kdy více soutěžitelů zakládá nového soutěžitele (dochází ke vzniku nové entity, na rozdíl od předešlé kapitoly, kde se pouze měnila kontrolující osoba nebo osoby). Takové spojení podléhá aplikaci soutěžního práva, je-li tento nový subjekt schopný dlouhodobě fungovat jako samostatná hospodářská jednotka a je-li společně kontrolován několika soutěžiteli.⁷⁸ ZOHS zde zavádí legislativní zkratku „společně kontrolovaný soutěžitel“.

Původní znění ustanovení mluvilo o „vzniku společné kontroly“ na místo „založení“. To způsobovalo interpretační problémy, jelikož při doslovné interpretaci mohly být pokryty veškeré typy akvizic společné kontroly, spadající jinak pod § 12 odst. 2 ZOHS.⁷⁹ Založení ovšem nemá být vnímáno ve smyslu zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „ZOK“), stejně tak jako za soutěžitele nelze vnímat pouze obchodní korporaci dle ZOK.⁸⁰ Ačkoliv je tedy možné v rámci *joint venture* založit jakoukoliv entitu, pro splnění podmínek samostatné hospodářské jednotky se však zpravidla objevují případy, kde je nutné, aby v právních vztazích vystupovala svým jménem.⁸¹

⁷⁷ V nesouladu s výše uvedeným bylo postupováno v rozhodnutí ÚOHS č. j. S097/03 ze 14. 7. 2003 ve věci PVT (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3748.html>), kde existovala dohoda členů konsorcia o rozdělení podílů, přesto ÚOHS posuzoval dané spojení jako nabytí společné kontroly.

⁷⁸ Takové založení subjektu nazývá jako tzv. *full-function joint venture*, opakem by byl *partial-function joint venture* nebo *not full-function joint venture*.

⁷⁹ Důvodová zpráva k novele č. 155/2009 Sb. (sněmovní tisk č. 591/0, 2008, V. volební období, výklad k bodu 15) uvádí, že „(...) *dikce zákona, postihující ‚vznik‘ společné kontroly, svádí k příliš širokému výkladu zahrnujícího pod režim tohoto ustanovení všechny případy, kdy je nad určitým soutěžitelem získána společná kontrola. (...) Toto ustanovení se však má týkat případů, kdy je zakládán nový soutěžitel, případně je společná kontrola získávána nad tzv. spícím soutěžitelem (‚shell company‘ - schránkové společnosti, pozn. autorky), tedy takovým soutěžitelem, který již existuje, avšak až založením společné kontroly dochází k jeho aktivaci pro konkrétní účel, kterým je dlouhodobé plnění všech funkcí samostatné hospodářské jednotky. Navrhované znění se proto vrací k pojmu ‚založení‘ společně kontrolovaného podniku, aniž by však měl být tento pojem v kontextu soutěžního práva vykládán úzce toliko ve smyslu ustanovení § 61 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník“.*

⁸⁰ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 258-9.

⁸¹ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 407.

Nicméně z výše uvedeného nelze dovozovat nemožnost založení entity bez právní subjektivity.⁸² Tento závěr dokládá i jedno z rozhodnutí Evropské Komise, která za *joint venture* označila smluvní integraci obchodních aktivit soutěžitelů, ačkoliv nevznikla právnická osoba.⁸³

Shrňme-li tedy definiční body *joint venture*, za spojení dle § 12 odst. 5 ZOHS považujeme operaci skládající se ze společné kontroly, existenci soutěžitele a dlouhodobé plnění všech funkcí samostatné hospodářské jednotky. Ovšem ne každé založení soutěžitele je bráno jako *joint venture* ve smyslu koncentrace. Jedná se pouze o takové soutěžitele, jejichž založením se mění struktura trhu na trvalém základě. Ověření výše zmíněného probíhá na základě dalšího definičního prvku – tedy plní-li soutěžitel všechny funkce samostatné hospodářské jednotky.⁸⁴ Dle Evropské Komise tuto plnou funkčnost plní podnik (ve smyslu evropského soutěžního práva) působící na trhu a plnící funkce, jež jsou obvykle vykonávány na témže trhu působícími podniky. Musí mít vlastní management, zaměstnance, majetek a trvale vykonávat aktivity, jež mu byly svěřeny mateřskými společnostmi (za podmínky, že má podnik přístup k trhu a nejedná se jen o jednu specifickou činnost mateřských společností).⁸⁵ Stručně řečeno – soutěžitel musí působit jako samostatný tržní subjekt, což samozřejmě nevyklučuje udržování obchodních vztahů s mateřskými společnostmi. Nicméně takové vztahy nesmějí představovat majoritní aktivitu společného soutěžitele.⁸⁶ Výjimkou je počáteční období fungování nové entity, do značné míry závislé na mateřských subjektech, přičemž ÚOHS stanovil v souladu s evropským právem maximální dobu trvání takové periody na tři roky.⁸⁷ Další podmínkou je trvalost společného soutěžitele – nesmí být založen pouze za jednorázovým účelem a soutěžní autority jako minimální dobu existence stanovily 5 let (dříve se jednalo o

⁸² KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 261.

⁸³ Rozhodnutí Evropské Komise č. COMP/JV.19 ze dne 11. 8. 1999 ve věci KLM/Alitalia.

⁸⁴ Tento koncept byl zaveden Evropskou Komisí, jež vysvětluje v samostatném Sdělení o pojmu plně funkčních společných podniků (OJ 1998, C 66/01, s. 1-4, Úř. věst., Zvl. vyd. 2004, 08/sv. 1, s.191), které by mělo sloužit jako interpretační vodítko pro ostatní státy Evropské Unie. ÚOHS jej přijal, což dokazují četná rozhodnutí (viz např. rozhodnutí ÚOHS č. j. S 3/99- /99-210 ze dne 18. 2. 1999 ve věci Branofilter/ETA (dostupné online zde: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-1210.html>), č. j. S 254/02-523/03 ze dne 19. 2. 2003 ve věci Makro/Metspa/Spar (dostupné online zde: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3005.html>), a č. j. S 117/03-2662/03 ze dne 21. 7. 2003 ve věci AFG Holding/AGF Logistics/AGROFERT HOLDING (dostupné online zde: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3747.html>), jakož i zařazení metody do Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 51-54.

⁸⁵ Konsolidované sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004, o kontrole spojování podniků, Úř. věst. C 95, 16. 4. 2008, s. 1, odst. 94-96.

⁸⁶ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 262.

⁸⁷ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 54.

tříletou lhůtu, což se ukázalo jako nedostačující).⁸⁸ ÚOHS v rámci své rozhodovací praxe již několikrát posuzoval plnou funkčnost soutěžitele na základě výše uvedených rozhodnutí.⁸⁹

4.2. Negativní definice spojení soutěžitelů

Naopak zákonodárce z působnosti ZOHS některé operace vyjímá, ačkoliv splňují veškeré podmínky pro posouzení jako spojení soutěžitelů, neexistovaly-li by odstavce 8 a 9 v § 12 ZOHS. Tyto situace odlišujeme od případů, kdy nedošlo k naplnění podmínek uvedených v těchto odstavcích (jako příklad si lze představit interní restrukturalizaci v rámci ekonomické skupiny – nejedná se o operaci mezi dvěma samostatnými soutěžiteli).⁹⁰

První z takto vyčleněných operací souhrnně označujeme jako přechodné akvizice bankou či poskytovateli investičních služeb. Jedná se o dvě různé transakce, přičemž věta první odst. 8 stanovuje, že za spojení se nepovažuje: *„kvalifikovaná účast banky v právnické osobě vzniklá splacením emisního kurzu akcií započtením pohledávky banky za touto právnickou osobou, pokud je tato kvalifikovaná účast držena po dobu záchranné operace nebo finanční rekonstrukce této právnické osoby nejdéle po dobu 1 roku.“* Jedná se o specifikum českého ZOHS, jež evropské soutěžní právo nezná, a tyto tzv. *rescue operations* Evropská Komise regulérně posuzuje jako koncentrace.⁹¹ Podrobnosti těchto transakcí stanovuje zvláštní zákon.⁹² Jedná se o operace, kdy se určitá akciová společnost (výjimka platí právě pouze pro akciové společnosti, a ne pro jiné obchodní korporace) nachází ve finančních potížích a banka vstupuje do jejich majetkových poměrů, aby ji pomohla a společnost se neocitla např. v konkursu či likvidaci.

Dle věty druhé se za spojení rovněž nepovažuje obdobná situace, kdy aktérem vstupujícím do poměrů akciové společnosti je poskytovatel investičních služeb (ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů).

⁸⁸ DVOŘÁK, S. op. cit., s. 31.

⁸⁹ Viz např. rozhodnutí ÚOHS č. j. S 254/02 ze dne 8. 3. 2004 ve věci Makro/Spar/Metspa (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3005.html>) nebo rozhodnutí ÚOHS č. j. S 117/03 ze dne 21. 7. 2003 ve věci Agrofert/AGF Holding/AGF Logistics (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3747.html>). Ani v jednom z případů neshledal existenci plně funkčního společného soutěžitele.

⁹⁰ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 308.

⁹¹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 269.

⁹² Viz § 17a zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

V tomto případě se vylučujeme působnost ZOHS na situace, kdy soutěžitelé, kteří jsou poskytovateli investičních služeb, přechodně na dobu max. 1 roku drží podíly jiného soutěžitele za účelem jejich prodeje. Rozdíl mezi dvěma výše zmíněnými situacemi spočívá v možnosti vykonávat hlasovací práva. Zatímco banka je v rámci záchranné operace či finanční rekonstrukce přechodně vykonávat může, v případě poskytovatelů investičních služeb tomu tak není a výjimka se uplatní pouze zdrží-li se uplatňování svých hlasovacích práv spojených s přechodně nabytou kontrolou, a nebude tak řídit chování soutěžitele.⁹³ První rozdíl mezi českým a evropským právem spočívá v terminologii – zatímco ZOHS používá podíl, čímž můžeme kromě cenných papírů rozumět i obchodní podíl, nařízení o kontrole spojování podniků pracuje právě s cennými papíry (*securities*).⁹⁴ Hlavní odlišnost však spočívá v povinnosti dotčeného soutěžitele do jednoho roku odprodat předmětný podíl – dle ZOHS nemá soutěžitel jinou možnost, než opravdu dané podíly do jednoho roku prodat. Naproti tomu evropská úprava dává soutěžiteli možnost prodeje kontrolovaného soutěžitele či jeho majetku (samozřejmě jen za předpokladu, že uvedená operace bude mít stejný tržní dopad jako prodej cenných papírů).⁹⁵

Přechodnost výše uvedených operací lze do jisté míry prodloužit na základě věty třetí daného ustanovení, a to na žádost soutěžní autoritě příslušné pro dané spojení za podmínky doložení faktických důkazů, pro které nebylo možné dosáhnout účelu transakce. Žádost se podává před uplynutím lhůty soutěžitelem, kterému by jinak vznikla povinnost notifikovat spojení.⁹⁶ Za situace, kdy žádosti nebude vyhověno nebo nebude-li prodloužení lhůty povoleno, se výjimka přestává uplatňovat a dané spojení se stává regulérní koncentrací podléhající notifikaci.⁹⁷ Poruší-li tedy banka nebo poskytovatel investičních služeb dočasný charakter těchto operací, ÚOHS jim může uložit sankci dle ZOHS. Dříve probíhala mezi odbornou veřejností (a i v rozhodovací praxi ÚOHS) polemika, zda by měla být žádost posuzována ve správním řízení či nikoliv.⁹⁸ Vydáním Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS lze diskuze považovat za ukončená, protože ÚOHS jasně stanovil, že o žádosti

⁹³ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 411.

⁹⁴ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 270.

⁹⁵ Viz čl. 3 odst. 5 písm. a) nařízení o kontrole spojování podniků.

⁹⁶ RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 252.

⁹⁷ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 310.

⁹⁸ Viz např. rozhodnutí ÚOHS č. j. 4/05-1394/05 ze dne 17. 2. 2005 ve věci České konsolidační agentury (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-5280.html>).

se rozhoduje ve standardním správním řízení zakončené rozhodnutím.⁹⁹ Tato roční lhůta může být prodlužována opakovaně.

Nařízení o kontrole spojování podniků za spojení soutěžitelů nepovažuje získání možnosti kontrolovat jiného soutěžitele ze strany tzv. finančních holdingových společností¹⁰⁰, je-li to pouze za účelem udržení co nejvyšší hodnoty investice, a ne s úmyslem kontrolovat jinou entitu (jedná se o tzv. lucemburskou klauzuli¹⁰¹). Toto ustanovení v českém soutěžním právu nenajdeme a nelze ji zde tudíž aplikovat.¹⁰² Vzhledem k tomu je možné, že by transakce podléhala notifikaci a posouzení ze strany ÚOHS, ačkoliv by jinak měla unijní rozsah (a nebyla by tedy považována za spojení ve smyslu nařízení o kontrole spojování podniků).¹⁰³

Druhou skupinou operací vyjmutých z působnosti ZOHS představuje přechod kontroly na zákonné správce. Za spojení soutěžitelů nepovažuje situace, kdy kontrola přechází na osoby, jež vykonávají činnost dle zvláštních předpisů, přičemž výslovně zde zákonodárce zmiňuje pouze likvidátora a insolvenčního správce (ve smyslu zvláštních zákonů). Dalšími takovými osobami by mohl být věřitelský výbor v souvislosti s reorganizací dlužníka dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), nebo nuceného správce dle zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech. Tato výjimka se shodně uplatňuje i v evropském právu na základě ustanovení čl. 3 odst. 6 písm. b) nařízení o kontrole spojování podniků.

4.3. Obecné kategorie spojení soutěžitelů

Výše vyložená diferenciací spojení soutěžitelů má význam pouze pro lepší orientaci v systematice ZOHS, ale v praxi se s ní často nesetkáme. Navíc, v praxi posuzování koncentrací nemají prakticky žádný význam, protože posouzení ÚOHS podléhají všechny výše zmíněné

⁹⁹ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 62.

¹⁰⁰ Finančními holdingovými společnostmi jsou takové subjekty, jejichž jediným účelem je získat podíly v jiných společnostech za účelem jejich spravování a následné přeměnění v zisk, přičemž samy nezasahují do chodu takových společností.

¹⁰¹ Lucembursko prosadilo zavedení takového pravidla do nařízení o kontrole spojování soutěžitelů, a proto tuto klauzuli nazýváme právě jako lucemburskou. Dle stejného principu takto označujeme i klauzuli holandskou a německou, viz dále v kapitole 7.4.

¹⁰² Tento závěr ÚOHS nepřímo potvrzuje např. ve svém rozhodnutí č. j. S 71/03-2198/03 ze dne 20. 6. 2003 ve věci Europa Real Estate/TriStannifer Westmarket (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3683.html>).

¹⁰³ Oznámení ÚOHS o konceptu spojení soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 65.

v rámci kapitoly 4.1. Dopady takových spojení zkoumáme na základě jiných kritérií, než je typologie (jako např. cena, kvantita a kvalita zboží či služeb, inovace atp.).

I proto se v praxi setkáváme zejména s typizovaným dělením spojení na horizontální, vertikální, konglomerátní a smíšené spojení soutěžitelů. O horizontálních spojeních mluvíme v případě koncentrace mezi reálnými či hypotetickými soutěžiteli na trhu¹⁰⁴ za účelem získání významnějšího místa na trhu či úspor z rozsahu. Vertikálními nazýváme spojení mezi takovými aktéry, kteří se nacházejí na různých úrovních trhu¹⁰⁵, přičemž soutěžitelé se tím snaží ovládnout celý provozní řetězec. Jako konglomerátní se označují koncentrace nemající charakter ani jednoho z výše uvedených a vzniká tedy mezi soutěžiteli působícími na různých na sebe nenavazujících relevantních trzích. Smíšené koncentrace v sobě komponují prvky různých typů spojení.¹⁰⁶

5. NOTIFIKAČNÍ POVINNOST

V situaci, kdy máme určeno, která spojení soutěžitelů se považují za koncentraci ve smyslu ZOHS nebo nařízení o kontrole spojování podniků, se dostáváme k bodu, v rámci kterého posuzujeme, zda předmětné spojení podléhá dohledu soutěžní autority. Nejsou-li dále uvedená kritéria naplněna, úřad není příslušný takovou transakci před jejím dokončením posuzovat.¹⁰⁷

Obecně lze z ZOHS vyčíst dvě podmínky, za jejichž kumulativního splnění, bude ÚOHS dána pravomoc se uvedenou operací zabývat. První podmínkou je překročení obrátových kritérií stanovených v § 13 ZOHS. Mimo toto ustanovení existovala i podmínka tzv. lokálního nexu, tedy založení teritoriální působnosti dle § 1 odst. 5 a 6 ZOHS, přičemž po novele ZOHS zákonem č. 340/2004 Sb. se stalo ověřování této podmínky nadbytečné, jelikož tato novela zakomponovala místní určení, tedy trh České republiky, již do obrátových kritérií

¹⁰⁴ Pokyny pro posuzování horizontálních spojování, OJ 2004 C 31/03, s. 5, Úř. věst., Zvl. vyd. 2004, 08/sv. 3, s. 10, odst. 5.

¹⁰⁵ Pokyny pro posuzování nehorizontálních spojování, Úř. věst. C 265, 18. 10. 2008, s. 6, odst. 4 a 5.

¹⁰⁶ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 418.

¹⁰⁷ Naopak kontrola *ex post* v rámci § 3 nebo § 11 ZOHS přichází v úvahu, a to *per analogiam* evropské judikatury. Viz. např. rozhodnutí ESD ve věci č. 6/72, *Continental Can v. Commission*, [1973] ECR 215.

v § 13 ZOHS. Tyto dvě podmínky tedy nyní sjednocujeme do jediné, a to obratového kritéria.¹⁰⁸ A za druhou, tentokrát negativní podmínku, považujeme absenci unijní dimenze koncentrace vylučující pravomoc ÚOHS.¹⁰⁹

5.1. Obratová kritéria

Dikce § 13 ZOHS stanovuje dvě výše obratu, přičemž naplnění, byť pouze jedné z nich, představuje naplnění tohoto kritéria. Takový vztah mezi oběma podmínkami nazýváme jako alternativní a je uvozen spojkou ‚nebo‘.

Dle současného znění § 13 ZOHS tedy podléhají pravomoci ÚOHS taková spojení soutěžitelů, jestliže:

a) celkový čistý obrat všech spojujících se soutěžitelů dosažený za poslední účetní období na trhu České republiky je vyšší než 1,5 miliardy Kč a alespoň dva ze spojujících se soutěžitelů dosáhli každý za poslední účetní období na trhu České republiky čistého obratu vyššího než 250 milionů Kč, nebo

b) čistý obrat dosažený za poslední účetní období na trhu České republiky buď cílovým (nabývaným) soutěžitelem nebo jeho částí (spojení dle § 12 odst. 2), nebo alespoň jedním z účastníků koncentrace (spojení dle § 12 odst. 1 a 5) je vyšší než 1,5 miliardy Kč a zároveň celosvětový čistý obrat dosažený za poslední účetní období dalším spojujícím se soutěžitelem je vyšší než 1,5 miliardy Kč.

Metodiku výpočtu tzv. čistého obratu vysvětluje § 14 ZOHS, přičemž nesmíme zapomenout zohlednit i další kritéria jako je časové určení, přepoččet z cizí měny a geografické přiřazení obratu.

Čistým obratem z časového hlediska se rozumí takový obrat dosažený za poslední účetní období, přičemž tím můžeme rozumět jak kalendářní, tak hospodářský rok.¹¹⁰ ÚOHS

¹⁰⁸ Dělení po výše zmíněné novele ztratilo smysl, protože obě podmínky postihují stejný účel – posuzování pouze takových spojení mající vliv na hospodářskou soutěž v České republice. Před účinností této novely, tj. před 2. 6. 2004, přicházelo v úvahu založení působnosti ÚOHS i překročení obratových kritérií na celosvětovém trhu. Viz srov. § 12 písm. a) ZOHS účinný před 2. 6. 2004.

¹⁰⁹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 274-5.

¹¹⁰ RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 261.

definuje účetní období shodně se zákonem o účetnictví jako „nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců“.¹¹¹

Stanovení pravidel pro přepočet obratu generovaného v cizí měně obsahuje vyhláška ÚOHS, jež stanovuje, že: „*Finanční údaje z cizích měn se přepočítávají na české koruny průměrným kurzem devizového trhu vyhlášeným Českou národní bankou za období, k němuž se takové finanční údaje vztahují.*“¹¹²

Při výpočtu dále zohledňujeme geografické omezení, tedy již výše zmiňovaný lokální nexus. ÚOHS stanovuje obecné pravidlo shodně s Evropskou Komisí¹¹³, a to jako obrat generovaný určitým soutěžitelem do státu, ve kterém se nachází zákazník v době prodeje.¹¹⁴ Tato metoda se nazývá jako „místo prodeje“ (*point of sale*) a v majoritě případů si s ní vystačíme.¹¹⁵

5.2. Unijní dimenze

Nyní přichází na řadu posouzení poslední podmínky způsobující, že ačkoliv by předmětné spojení naplňovalo podmínky (resp. nyní již jen jednu podmínku) předešlé, příslušnost ÚOHS nevzniká. Tato negativní podmínka se nazývá jako unijní dimenze spojení a na místo vnitrostátní soutěžní autority zakládá kompetenci Evropské Komisi v souladu s principem jednorázového odbavení (viz. princip *one-stop-shop* vysvětlený v bodě 4.1). Hodnoty obrátů zakládající unijní dimenzi jsou stanoveny v čl. 1 odst. 2 a 3 nařízení o kontrole spojování podniků. Dle těchto ustanovení má spojení soutěžitelů unijní dimenzi a podléhá povolení ze strany Komise, pokud:

(a) celkový společný celosvětový obrat všech dotčených soutěžitelů je vyšší než 5 miliard Euro a zároveň celkový obrat přinejmenším dvou dotčených soutěžitelů dosažený v rámci EU je vyšší než 250 miliónů Euro s výjimkou těch případů, když by více než dvě třetiny

¹¹¹ Viz srov. ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a odst. 21 Oznámení ÚOHS o výpočtu obratu pro účely kontroly spojování soutěžitelů.

¹¹² Viz § 2 vyhlášky ÚOHS č. 294/2016, kterou se stanoví podrobnosti odůvodnění návrhu na povolení spojení soutěžitelů a dokladů osvědčujících skutečnosti rozhodné pro spojení.

¹¹³ Viz Konsolidované sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004, o kontrole spojování podniků, Úř. věst. C 95, 16. 4. 2008, s. 1, odst. 196.

¹¹⁴ Srov. odst. 44 Oznámení ÚOHS o výpočtu obratu pro účely kontroly spojování soutěžitelů.

¹¹⁵ Pouze v okrajových případech, kde se vyskytuje prvek mobility, používáme i další metody (např. v letecké dopravě). Viz KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 278.

celkového unijního obratu každého ze spojujících se soutěžitelů bylo dosaženo v jednom a tomtéž členském státě EU; nebo

(b) celkový společný celosvětový obrat všech dotčených soutěžitelů přesahuje 2,5 miliardy Euro, zároveň alespoň ve třech členských státech EU přesahuje společný obrat spojujících se soutěžitelů 100 miliónů Euro a v každém z takových členských EU zároveň alespoň dva soutěžitelé účastníci se spojení dosahují obratu vyššího než 25 miliónů Euro, přičemž se zároveň vyžaduje, aby celkový unijní obrat alespoň dvou dotčených soutěžitelů byl vyšší než 100 miliónů Euro, opět s tou výjimkou, kdy více než dvě třetiny celkového unijního obratu každého z dotčených soutěžitelů bylo dosaženo v jednom a tomtéž členském státě EU.¹¹⁶

Z této podmínky však existují dvě výjimky – postoupení spojení Komisi členskému státu a ochrana legitimních zájmu státu.¹¹⁷ Evropské právo, a tudíž i evropské soutěžní právo a v rámci toho nařízení o kontrole spojování podniků, se snaží o maximální efektivitu, která se v tomto případě promítá jako požadavek posuzování koncentrace tím nejvhodnějším úřadem.¹¹⁸

5.3. Výpočet obratu

Jakmile máme stanoveny výše uvedená kritéria, pak jen stačí obrat spočítat, což představuje víceméně pouze účetní operaci. Pravidla postupu a způsobu výpočtu stanovuje § 14 ZOHS. Vzhledem k četným specifikům a nutného detailního vysvětlení operace k tomu tato práce nepřináší bližší výklad (explikace některých pojmů viz kapitola 5.1), jelikož se jedná jen o okrajový bod tématu.

5.4. Subjekty podléhající notifikační povinnosti

Dojdeme-li k závěru, že jsou splněna obratová kritéria definovaná v § 13 ZOHS a spojení nemá unijní dimenzi, vzniká soutěžiteli (resp. soutěžitelům) notifikační povinnost vůči ÚOHS. Naopak spojení s unijní dimenzí se notifikují Evropské Komisi, přičemž je možné

¹¹⁶ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 279.

¹¹⁷ Pokud by byly předmětnou koncentrací ohroženy legitimní zájmy státu odlišné od zájmů sledovaných nařízením o kontrole spojování podniků. Jedná se o ochranu veřejné bezpečnosti, pluralitu médií a pravidla obezřetnostního dohledu a další, jsou-li jako taková uznána Evropskou Komisí. Viz. čl. 21 odst. 3 nařízení o kontrole spojování podniků.

¹¹⁸ Sdělení Komise o postupování případů ohledně spojování podniků, Úř. věst. 2005, C 56/02, s. 2.

Evropskou Komisi požádat, aby přenesla výkon kontroly (a to i částečně) na vnitrostátní soutěžní autoritu, nebo tak Evropská Komise může učinit i sama z vlastní iniciativy pomocí tzv. německé klauzule (dle čl. 4 odst. 4 a čl. 9 nařízení o kontrole spojování podniků).¹¹⁹ Koncentrace s mezinárodním prvkem postrádající unijní dimenzi podléhají posouzení soutěžní autoritou každého státu, jehož entita se spojení účastní, není-li působnost přenesena na Evropskou Komisi.

Podáním oznámení ÚOHS se zahajuje řízení, jež svým charakterem představuje speciální úpravu vůči zákonu č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“).¹²⁰ Dle § 15 odst. 1 ZOHS se řízení zahajuje vždy a pouze na návrh. ÚOHS nikdy nemůže zahájit řízení o povolení spojení soutěžitelů *ex officio* (ÚOHS disponuje jinými prostředky – např. pokuta či dekoncentrační oprávnění).¹²¹

Ustanovením § 15 odst. 2 ZOHS vzniká notifikační povinnost všem soutěžitelům, kteří se dle § 12 odst. 1, 2 či 5 účastní fúze, mají možnost získat přímou či nepřímou kontrolu nad jiným soutěžitelem nebo společně zakládají nového soutěžitele. Jediným nedostatkem tohoto ustanovení lze spatřovat v označení povinného subjektu pouze termínem soutěžitel, ačkoliv dle § 12 odst. 2 ZOHS se může jednat i o jiný subjekt (viz výklad v bodě 4.1.2).¹²² Vzhledem k tomu, že řízení o povolení spojení považujeme za zvláštní řízení dle správního řádu, pak pouze osoby takto vymezené jsou oprávněny podat návrh ÚOHS. Jiné osoby k tomu nejsou oprávněny, protože postrádají účastenství dle správního řádu.

Povinné osoby mají povinnost podat vždy společný návrh. Logicky se tento však bude podávat pouze v případech, kdy ze spojení bude profitovat více entit a ne např. v případě nabývání výlučné kontroly, kde návrh podává jediný soutěžitel. V případě, že tedy podává společný návrh více soutěžitelů, je pro zahájení řízení rozhodné, kdy ÚOHS došla poslední z takových notifikací. Vzhledem k nevhodnosti takových jednotlivých notifikací jediného spojení se vytvořil úzus, kdy se podává pouze jeden návrh, ve kterém se označí společný zmocněnec pro komunikaci s ÚOHS.

¹¹⁹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 297.

¹²⁰ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 330.

¹²¹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 297.

¹²² Tento nedostatek se překonává extenzivním výkladem a nemá tedy vážnější nedostatky, nicméně komentářová literatura doporučuje díky s další novelizací pozměnit. Srov. KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 298.

Komentářová literatura uvádí dvě situace, ve kterých se připouští dvojí alternativní povinný subjekt. První je případ *joint venture* – notifikaci může podat jak nově vzniklý společný soutěžitel, tak i zakládající soutěžitelé. Druhá situace nastává v případě, kdy mateřská společnost nabývá kontrolu prostřednictvím své dceřiné společnosti. Stejně jako u prvního příkladu, opět zde přicházejí v úvahu obě entity jako oprávněné k podání notifikace.¹²³ Aktuální výkladová praxe ÚOHS¹²⁴ potvrzuje výše uvedené a opravdu nechává na volbě soutěžitelů, který z nich podá návrh.¹²⁵ Ačkoliv se může zdát zanedbatelné, který z nich notifikuje ÚOHS, není tomu tak, protože nepodání návrhu představuje správní delikt, a proto je nutné znát subjekt, kterému za toto porušení zákona vzniká odpovědnost.

5.5. Náležitosti notifikace

V ustanovení § 15 odst. 3 písm. a) ZOHS nalezneme oprávnění povinného subjektu podat tzv. prenotifikaci. Tím se rozumí podání návrhu před samotným uzavřením smlouvy zakládající spojení nebo získáním kontroly.¹²⁶ Subjekt podávající takovou notifikaci však musí prokázat vážný a dostatečně podložený záměr. Za tímto účelem ÚOHS předkládá dokumenty, jako např. návrh smlouvy či *letter of intent*, které zamýšlenou transakci uspokojivě dokládají. ÚOHS se v praxi k takovým notifikacím staví vstřícně.¹²⁷

V souvislosti s podáváním návrhu musíme dodržovat i formální a obsahové náležitosti takové notifikace. Návrh by měl být podáván písemně, ačkoliv se nyní stále častěji setkáváme s elektronickou formou, kdy se doručuje do datové schránky ÚOHS. Ustanovení § 15 odst. 3 písm. b) ZOHS vytyčuje jako první přílohy odůvodnění a doklady osvědčující skutečnosti rozhodné pro spojení. Odůvodnění obsahuje informace popisující transakci, a dále stanovení na základě kterých skutečností se soutěžitelé domnívají, že podléhá notifikační povinnosti a především argumentaci, proč by měl ÚOHS spojení povolit. Ve zbytku povinných náležitostí odkazuje na prováděcí právní předpis. Tím se rozumí vyhláška ÚOHS č. 294/2016 Sb., kterou

¹²³ RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 295.

¹²⁴ Oznámení ÚOHS o pojmu spojujících se soutěžitelů ve smyslu ZOHS, odst. 27.

¹²⁵ Tímto výkladem se však ÚOHS mírně odchyluje od pozice Evropské Komise – viz srov. Konsolidovaném sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004, o kontrole spojování podniků, Úř. věst. C 95, 16. 4. 2008, s. 1, odst. 135-146.

¹²⁶ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 336.

¹²⁷ Viz např. rozhodnutí ÚOHS č. j. S 40/05-117/05-SOHS II ze dne 16. 11. 2005 ve věci ConocoPhillips/Benzina/Paramo Trysk (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-5690.html>).

se stanoví podrobnosti odůvodnění návrhu na povolení spojení soutěžitelů a dokladů osvědčujících skutečnosti rozhodné pro spojení (dále jen „vyhláška“).

Nejdůležitější součástí notifikace tvoří úplně vyplněný dotazník dle přílohy č. 1 vyhlášky (podáváme-li notifikaci dle § 16a ZOHS, tedy návrh na zahájení zjednodušeného řízení o povolení spojení, předkládá se zjednodušený dotazník dle přílohy č. 2 vyhlášky), a dále doklad o zaplacení správního poplatku.¹²⁸ Výše správního poplatku je stanovena dle položky č. 63 písm. a) sazebníku, který tvoří přílohu zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, přičemž jeho výše činí 100 000 Kč. Poplatek se hradí bezhotovostním převodem na účet ÚOHS.¹²⁹

Dotazník používaný v českém soutěžním právu vychází z dotazníku „*Form CO*“ (resp. „*Short Form CO*“ pro spojení dle § 16a ZOHS), dle příloh k nařízení Komise (ES) č. 802/2004, kterým se provádí nařízení o kontrole spojování podniků. Dotazník vyžaduje uvedení zejména následujících informací: kontaktní údaje navrhovatelů, zmocněných zástupců a dalších spojujících se soutěžitelů, charakter spojení – forma dle § 12 ZOHS, dotčená odvětví, údaje rozhodné pro povolení spojení, skupiny jednotlivých spojujících se soutěžitelů, relevantní trhy, personální propojení a dřívější spojení, údaje o relevantních trzích, obecné podmínky na relevantních trzích, další všeobecné údaje související se spojení a konečně údaje relevantní pro posouzení unijní dimenze.

ÚOHS dále požaduje v § 1 odst. 3 vyhlášky předložení některých dalších dokumentů jako třeba výroční zprávy, účetní konsolidované závěrky, výpisy z obchodního rejstříku, listiny zakládající připravované či proběhlé spojení, schéma a způsob výpočtu obratu a dále případné rozborů, zprávy, studie či přehledy týkající se koncentrace.

Vzhledem k náročnosti a složitosti dotazníku ÚOHS vytvořil mimo zákon institut tzv. přednotifikačního kontaktu. Upravuje jej v Oznámení ÚOHS o přednotifikačních kontaktech

¹²⁸ Má-li spojení unijní dimenzi, podává se notifikace přímo Evropské Komisi, přičemž náležitosti jsou stanoveny v nařízení Komise (ES) č. 802/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků (Úř. věst. L 33 , 30/04/2004 S. 0001 – 0039). Předkládá se v některém z oficiálních jazyků Evropské Unie a podání zde není zpoplatněno.

¹²⁹ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 337.

se spojujícími se soutěžiteli¹³⁰ a jeho účelem je pomoci soutěžitelům s vyplněním dotazníku a tím si zajistit hladší průběh následného řízení o povolení spojení.¹³¹

6. ZÁKAZ USKUTEČNIT SPOJENÍ

Kontrola spojování soutěžitelů má charakter *ex ante* kontroly strukturálních změn trhu, jež zabráňuje uskutečňování koncentrace, dokud soutěžní autorita (ÚOHS, resp. Evropská Komise v případě spojení mající unijní dimenzi) nevydá rozhodnutí o jejím povolení.

6.1. Pojem uskutečnění spojení

Pojem uskutečnění není zákonem definován, a proto musíme vycházet z vysvětlení obsažené v důvodové zprávě k novele ZOHS zákonem č. 361/2005 Sb., která pod tento pojem zahrnuje „*nejen vlastní uskutečnění spojení (tj. plnou realizaci fúze či akvizice, včetně např. zápisu do obchodního rejstříku), ale už jen získání možnosti kontrolovat jiného soutěžitele (např. pouhým držením jeho akcií, byť by nebyl vykonávána hlasovací práva s nimi spojená) nebo dokonce i pouhé faktické chování, které anticipuje budoucí uskutečnění spojení (např. společné marketingové postupy*“.¹³² Navrhovatelé tedy fakticky mohou uzavřít smlouvu či jiným právním jednáním přistoupit k realizaci spojení, ale na základě § 18 odst. 1 ZOHS nesmějí vykonávat takovou nově nabytou kontrolu, tj. ovlivňovat chování soutěžitele.¹³³

¹³⁰ Jedná se o příručku (tzv. *guideline*), tedy soft-law ÚOHS, dostupnou online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojzeni-soutezitelu.html>.

¹³¹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 307.

¹³² Evropská Komise v některých případech sankcionovala soutěžitele, který pouze nabyl akcie, ale nevykonával s nimi spojená hlasovací práva (viz srov. rozhodnutí Evropské Komise ve věci č. COMP/M.2416 – TetraLaval/Sidel ze dne 30. 1. 2002), k čemuž ÚOHS vyjadřuje svůj zamítavý postoj, když vysvětluje, že „*nadále hodlá pokračovat v rozhodovací praxi, kdy zcela jasně rozlišoval mezi získáním možnosti kontrolovat daného soutěžitele, které založilo spojení soutěžitelů ve smyslu zákona, na straně jedné, a faktickou realizací takové možnosti, tj. uplatněním kontroly (nejčastěji výkonem hlasovacích práv) vedoucí k ovlivnění soutěžního chování kontrolovaného soutěžitele, na straně druhé. (...) Lze tedy shrnout, že pokud nenastanou jiné právní či faktické okolnosti, pouhé držení akcií či obchodních podílů neznamená automaticky porušení zákazu stanoveného v § 18 odst. 1 zákona.*“ ÚOHS však taktéž radí, aby soutěžitelé vážali účinnost nabytí akcií na odkládací podmínku povolení spojení. (viz srov. Oznámení ÚOHS o zákazu uskutečňování spojení před jeho povolením a výjimkách z něj, odst. 14 a 15, (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojzeni-soutezitelu.html>)).

¹³³ Viz např. rozhodnutí ÚOHS č.j. S 97/02-2440/02 z 15. 7. 2002 ve věci Lasselsberger Holding-International (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-669.html>) nebo č. j. S 53/02-1167/02 ze dne 27. 3. 2002 ve věci DEMOAUTOPLAST/TRW Volant (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-694.html>): „*Obecná realizace smluv*

Zákaz uskutečňovat spojení nemíří pouze na ochranu hospodářské soutěže, ale i na další jednání, ke kterým by bez uskutečnění spojení nedocházelo. Existuje několik kategorií takových jednání: nechráněná výměna informací, předčasná integrace obchodních aktivit přenos manažerské kontroly, koordinace soutěžního chování a přesun nadměrného obchodního rizika.¹³⁴

6.2. Výjimky ze zákazu

Navzdory výše uvedenému však existují zákonné výjimky, na základě kterých může ÚOHS přiznat dle § 18 odst. 3 ZOHS oprávnění spojení uskutečňovat, prokáže-li soutěžitel, že jemu samotnému či třetím osobám hrozí závažná škoda nebo jiná závažná újma. ÚOHS disponuje v této oblasti diskreční pravomocí posoudit, zda se obava zakládá na reálné hrozbě, přičemž uvádí, že výjimky z odkladu uskutečňování spojení by měly být povolovány pouze výjimečně, a to u horizontálních či vertikálních spojení, a u horizontálních navíc s omezením maximálního společného podílu 25 % držení spojujícími se soutěžiteli.¹³⁵

Soutěžitel podává návrh na povolení výjimky společně s notifikací spojení nebo kdykoliv poté v průběhu řízení o povolení.¹³⁶ Návrh je spojen s poplatkovou povinností (dle položky č. 63 písm. b) sazebníku, který tvoří přílohu zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, přičemž jeho výše činí 10 000 Kč a je opět splatný bezhotovostně na účet ÚOHS), musí být odůvodněn, obsahovat poměrně jasné vyčíslení hrozící škody či újmy plynoucí z odkladu uskutečnění takového spojení, vymezení kauzálního nexu mezi nimi a taktéž i v jakém rozsahu se o udělení výjimky žádá.¹³⁷ Úřad může navrhovatele vyzvat k doplnění

zakládajících spojení je možná až na základě povolení daného spojení Úřadem. To však neznamená, že příslušné smlouvy nemohou být uzavřeny. Nesmí dojít pouze k jejich realizaci.“

¹³⁴ Oznámení ÚOHS o zákazu uskutečňování spojení před jeho povolením a výjimkách z něj, odst. 14 (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojovani-soutezitelu.html>).

¹³⁵ Oznámení ÚOHS o zákazu uskutečňování spojení před jeho povolením a výjimkách z něj, odst. 28 (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojovani-soutezitelu.html>).

¹³⁶ Návrh na povolení výjimky zákazu uskutečňování spojení s unijní dimenzí lze podávat i Evropské Komisi, a to i před samotným notifikováním spojení.

¹³⁷ Oznámení ÚOHS o zákazu uskutečňování spojení před jeho povolením a výjimkách z něj, odst. 25 a 29 (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojovani-soutezitelu.html>).

důkazů nebo uvedení dalších skutečností nezbytných pro vydání rozhodnutí (lhůta dle § 18 odst. 4 ZOHS se do dodání výše uvedeného staví).

ÚOHS o takovém návrhu rozhoduje dle § 18 odst. 4 ZOHS neprodleně, nejpozději však do 30 dnů ode dne obdržení návrhu. ÚOHS posuzuje kromě náležitostí uvedených v návrhu i hypotetický dopad udělení výjimky na hospodářskou soutěž na relevantním trhu. Nerozhodnuli ÚOHS ve stanovené lhůtě, platí fikce, že výjimka byla povolena. ÚOHS disponuje též oprávněním částečně vyhovět a částečně zamítnout, jako i možností stanovit podmínky či omezení v rámci zachování účinné hospodářské soutěže. V praxi ÚOHS nad generální povolením výjimky převládá udělování výjimky k určitým úkonům.¹³⁸

6.3. Důsledky porušení zákazu

Poruší-li soutěžitel pravomocné rozhodnutí ÚOHS¹³⁹ nebo nepodal-li návrh dle § 15 odst. 1 ZOHS, a spojení uskuteční, páchá přestupek dle § 22 odst. 1 písm. d), e) nebo f) ZOHS, jedná-li se o fyzickou osobu, nebo § 22a odst. 1 písm. d), e) nebo f) ZOHS, je-li soutěžitelem právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba. ÚOHS disponuje dvojím prostředkem nápravy – opatřeními nezbytnými k obnově soutěže a sankcemi.

Dle předposlední věty § 18 odst. 5 ZOHS však gramatickým výkladem dovozujeme, že jej nelze vztáhnout na „*případy, kdy bylo spojení sice skutečně před právní mocí rozhodnutí o povolení, ale již po podání návrhu na jeho povolení.*“¹⁴⁰ V tomto je ÚOHS oprávněn uložit pouze sankci ve formě pokuty za porušení § 18 odst. 1 ZOHS. Nicméně dle § 20 odst. 4 ZOHS, zjistí-li ÚOHS porušení zákazu dle § 18 odst. 1 ZOHS, může uložit opatření k nápravě za účelem obnovení účinné soutěže, přičemž uložení takového oprávnění nevylučuje souběžné

¹³⁸ Viz rozhodnutí ÚOHS č. j. S 13/04-654/04 ze dne 13. 2. 2004 ve věci MILKAGRO (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-4399.html>).

¹³⁹ Tímto rozhodnutím rozumíme jak neudělení výjimky ze zákazu uskutečňování spojení, tak i zamítavé rozhodnutí o návrhu spojení. Nicméně pod „rozpor s pravomocným rozhodnutím ÚOHS“ řadíme i situaci, kdy o povolení výjimky ze zákazu nebylo vůbec požádáno, a proto neexistuje rozhodnutí ÚOHS o povolení uskutečnit spojení, tudíž soutěžitelé porušují zákaz v § 18 odst. 1 ZOHS (viz RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 402).

¹⁴⁰ RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 403.

uložení pokuty.¹⁴¹ Akurátnost předcházející interpretace dokládá rozhodnutí ÚOHS, v rámci kterého byla soutěžiteli vedle dekoncentračního opatření uložena i pokuta.¹⁴²

Sankcí v tomto případě rozumíme pokutu, a to až do výše 10 mil. Kč nebo 10 % obrátu (§ 22 odst. 2 nebo § 22a odst. 2 ZOHS). Opatření nezbytná k obnově účinné soutěže neboli dekoncentrační opatření směřují k nastolení původního stavu a konkrétně ÚOHS zná následující opatření: povinnost prodat soutěžitele nebo jeho část, nad níž získali možnost kontroly, anebo povinnost zrušit smlouvu, na jejímž základě ke spojení došlo. ÚOHS však může uložit i další opatření, ovšem pouze za podmínky, že jsou přiměřená (podmínka přiměřenosti platí i pro ta konkrétně zmíněná opatření) a reálně slouží k obnově účinné hospodářské soutěže, tj. k ukončení protiprávního jednání. Takové opatření vyslovuje ÚOHS v samostatném výroku v rámci rozhodnutí a společně s určením jeho typu stanovuje i lhůtu k realizaci. Soutěžiteli, který nevykoná jemu uložené dekoncentrační opatření, může být uložena sankce dle § 22 odst. 2 ZOHS, resp. dle § 22a odst. 2 ZOHS ve spojení s § 22 odst. 1 písm. e) ZOHS, resp. dle § 22a odst. 1 písm. e) ZOHS.

Vedle přestupků, tedy důsledků veřejnoprávních, vyvstává otázka, zda jednání v rozporu se zákazem uskutečňování spojení může mít následky zasahující do soukromého práva. Autoři komentářů se neshodují, zda právní jednání učiněná v rozporu s veřejným právem, vyvolává jejich neplatnost či ne. První skupina autorů se prosazuje, že pokud „*by byla podkladová smlouva zakládající spojení neplatná či neúčinná, nedávalo by toto ustanovení zákona smysl. Na základě neplatné či neúčinné smlouvy by totiž nemohlo dojít k právně relevantnímu převodu dotčených podílů či majetku a takovou smlouvu by nepochybně nebylo třeba rušit.*“¹⁴³ Opačný názor prezentuje druhá skupina autorů, kteří „*se domnívají, že ty [soukromoprávní důsledky] se mohou promítnout v neplatnosti právních jednání, jež byla uskutečněna v rozporu s (tímto) zákonem. Fakticky tak nejen samotná jednání, jež byla uskutečněním spojení, nýbrž i jednání navazující mohou být jednáním neplatným, jsou-li v rozporu s opatřením, které Úřad podle komentovaného ustanovení uložil.*“¹⁴⁴ Přílehlavější se

¹⁴¹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 383.

¹⁴² Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 224/03-1271/04 ze dne 19. 3. 2004 ve věci Karlovarské minerální vody (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-4484.html>) a potvrzující rozhodnutí předsedy ÚOHS č. j. R 19/2004 ze dne 15. 6. 2004 (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-4812.html>).

¹⁴³ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 385. Shodně BEJČEK, J. Existenční ochrana konkurence. 1. Vydání. Brno : Masarykova univerzita, 1996, s. 263.

¹⁴⁴ RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 402. Shodně RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 407.

mi však jeví první argumentace, jelikož aplikace opačné interpretace vyvolává celý řetězec neplatných právních jednání.

7. JEDNOTLIVÉ FÁZE ŘÍZENÍ O POVOLENÍ SPOJENÍ

7.1. Zahájení řízení

Řízení o povolení spojení má charakter speciálního správního řízení, a proto se použijí ustanovení správního řádu, nestanoví-li ZOHS jinak. Zákonodárce tohoto využil a v § 15 odst. 4 ZOHS vymezil okamžik zahájení řízení odlišně od správního řádu.¹⁴⁵ Toto ustanovení tedy zakotvuje, že řízení se zahajuje nikoliv okamžikem, kdy návrh došel ÚOHS, ale v momentu, kdy ÚOHS došel kompletní návrh, tedy návrh obsahující všechny předepsané náležitosti (tj. ty v § 15 odst. 3 písm. b) ZOHS a ve vyhlášce). Odlišnou úpravu ÚOHS zdůvodňuje krátkými lhůtami pro rozhodnutí uvedené v § 16 ZOHS (tj. 30 dnů).¹⁴⁶ Před novelou ZOHS zákonem č. 340/2004 Sb. se na zahájení řízení používala standardní úprava obsažená ve správním řádu¹⁴⁷ a řízení se tedy zahajovalo okamžikem dojití třeba i neúplného návrhu. ÚOHS pak na základě § 16 odst. 6 ZOHS navrhovatele vyzýval k doplnění, čímž se lhůty pro vydání rozhodnutí stavěly.¹⁴⁸

Věta druhé daného ustanovení opravňuje ÚOHS v případě neúplné notifikace vydat písemné stanovisko. Takové stanovisko obsahuje určení, že se jedná o spojení ve smyslu ZOHS a je třeba takový návrh doplnit, nebo naopak, že se o koncentraci nejedná. Ačkoliv takové stanovisko nelze považovat za rozhodnutí dle správního řádu, účastníci se na něj spoléhají v rámci principu právní jistoty a zavazuje samotný ÚOHS. Stanovil-li totiž, že spojení nepředstavuje koncentraci podléhající notifikaci, nemůže následně navrhovatele sankcionovat za nepodání kompletního návrhu na zahájení řízení (ovšem pouze za předpokladu *rebus sic stantibus* a uvedení pravdivých údajů).¹⁴⁹

¹⁴⁵ Srov. § 44 odst. 1 správního řádu.

¹⁴⁶ RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 308.

¹⁴⁷ Viz srov. § 44 odst. 1 správního řádu.

¹⁴⁸ Zmiňované ustanovení je i nyní platné a účinné, proto se lze v praxi setkat se situací, kdy ÚOHS zahájí řízení přes chybějící náležitosti a následně soutěžitele vyzve k doplnění.

¹⁴⁹ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 310. Shodně RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 310.

Zahájením řízení vzniká ÚOHS povinnost dle § 16 odst. 1 ZOHS neprodleně zahájení oznámit v Obchodním věstníku a elektronicky prostřednictvím veřejné datové sítě. Současně s tím ÚOHS stanovuje lhůtu pro podání námitek proti tomuto spojení. V praxi ÚOHS činí nejčastěji 5 dní a slouží k případnému vyjádření třetích stran ke zpochybnění přijatelnosti vlivu takového spojení na hospodářskou soutěž. Nicméně podání námitek ze strany veřejnosti není příliš časté, a proto ÚOHS sám kontaktuje konkurenty a další dotčené osoby, přičemž vychází z dotazníku, kde musí soutěžitel takové subjekty povinně uvést i s kontaktními údaji.¹⁵⁰ Osoba, jenž podá po zahájení řízení ve lhůtě námítka, nemá právo na podání rozkladu proti rozhodnutí ÚOHS o povolení spojení, jelikož takové právo přísluší pouze účastníkům řízení.¹⁵¹

7.2. Průběh řízení – první a druhá fáze

Tuto fázi upravuje § 16 odst. 2 ZOHS, v jejímž rámci ÚOHS posuzuje, zda notifikované spojení podléhá jeho povolení. V případě, že spojení podléhá povolovací pravomoci soutěžní autority, pak dále zkoumá jeho vliv na účinnou hospodářskou soutěž. Nebude-li mít spojení za následek podstatné narušení hospodářské soutěže nebo nepodléhá-li posouzení, ÚOHS vydá ve lhůtě 30 dnů rozhodnutí, kterým spojení povolí. V opačném případě, tedy má-li ÚOHS za to, že spojení vyvolává seriózní obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže, zejména proto, že jím vznikne nebo bude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich, písemně to v téže lhůtě oznámí účastníkům řízení a sdělí, že pokračuje v řízení.

Lhůty dle § 16 odst. 2 ZOHS mohou být prodlouženy za základě § 16 odst. 4 ZOHS, kdy se běh lhůt stává od doručení výzvy ÚOHS účastníkovi řízení k předložení dalších důkazů do doby splnění takové výzvy. Lhůta se navíc prodlužuje o 15 dní, navrhnou-li účastníci závazky ve prospěch zachování účinné soutěže dle § 17 odst. 4 ZOHS.

Sdělení podle dle § 16 odst. 5 ZOHS nemá charakter rozhodnutí dle správního řádu, a proto jej nelze napadnout rozkladem. Má sice formu prostého sdělení doručovaného

¹⁵⁰ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 312-3.

¹⁵¹ GACHOVÁ, L., NERUDA, R. Zažehnal Nejvyšší správní soud noční měru spojujících se soutěžitelů?. Competition Flash. 2015, č. 3, s. 1-5. Srov. k tomu zejm. rozsudky NSS, ze dne 11. 3. 2015, č. j. 6 As 47/2014–82, ze dne 26. 2. 2015, č. j. 9 Afs 72/2013–127, a ze dne 3. 9. 2015, č. j. 9 As 122/2015–76. Nejvyšší správní soud tímto ukončil dlouho trvající debatu o přípustnosti podání rozkladu třetí osobou.

účastníkům, nicméně musí být náležitě odůvodněno tak, aby účastníci věděli, jaké má ÚOHS výhrady, případně mohli navrhnout závazky dle § 17 odst. 4 ZOHS. Po doručení všem účastníkům započíná druhá fáze řízení. Okamžik doručení zde hraje stěžejní roli, protože rozhodnutí je vydáno až právě jeho doručením (tj. sdělením) účastníkům.¹⁵² Druhá fáze je dle § 16 odst. 5 ZOHS omezena na dobu 5 měsíců vzhledem k hlubší analýze spojení.

Vzhledem k tomu, že v rámci první fáze řízení neprobíhá detailnější zkoumání notifikovaného spojení, ÚOHS nemusí mít absolutní jistotu, že nepříznivé účinky na účinnou soutěž, pro které řízení postoupilo do druhé fáze, ve výsledku skutečně nastanou. Stačí přiměřená míra pravděpodobnosti.¹⁵³ ÚOHS se obecně snaží překlápět řízení do druhé fáze u komplexnějších případů, kdy v první fázi nedisponuje dostatkem času pro posouzení spojení.

Na řízení se aplikují ustanovení § 21-21h ZOHS a též správní řád v souladu se zásadou *lex specialis derogat legi generali*. Na počítání lhůt se použije obecná úprava ve správním řádu (viz § 40), protože ZOHS speciální úpravu nemá.

Nevydá-li v první fázi ÚOHS žádné rozhodnutí, ani účastníkům nedoručí sdělení, uplatní se fikce povolení spojení dle § 16 odst. 3 ZOHS. Uvedené ustanovení slouží jako ochrana účastníků proti nečinnosti soutěžní autority, která si pečlivě hlídá běh takových lhůt, abys nedošlo k naplnění fikce. Komentář uvádí, že ÚOHS ještě žádné takové fiktivní rozhodnutí „nevydal“.¹⁵⁴ V případě, že by však došlo k naplnění fikce, pak má stejné účinky jako vydání rozhodnutí o povolení.

Napříč odbornou veřejností dále probíhala debata, zda se za okamžik vydání rozhodnutí považuje moment, kdy rozhodnutí fakticky vznikne v rámci ÚOHS, nebo až jeho doručení účastníkům. Praxe ÚOHS se kloní k prvnímu pojetí, zatímco komentáře dávají přednost druhé verzi.¹⁵⁵ Nelze tedy vyloučit použití druhého výkladu, ačkoliv se s ním v praxi ÚOHS v současnosti neseťkáváme.

¹⁵² KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 311. Opačný názor předkládá RAUS, D., ORŠULOVÁ, A., op. cit., s. 348.

¹⁵³ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 472. Komentář vychází z rozhodnutí ÚOHS vydaných do října 2016.

¹⁵⁴ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 318.

¹⁵⁵ MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. Soutěžní právo. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2006, s. 331. Argumentaci zakládají na rozhodnutí prvorepublikového Nejvyššího správního soudu Boh. A. 2740/23 (13525/23) ze dne 8. 10. 1923.

Dojde-li k vydání fiktivního rozhodnutí a ÚOHS následně přesto vydá rozhodnutí, označujeme toto rozhodnutí za nezákonné.¹⁵⁶ Nezákonnost se dovozuje na základě porušení zásady *ne bis in idem* dle § 48 odst. 2 správního řádu a jako k takové vadě musí přihlížet přezkumný orgán *ex officio*.¹⁵⁷

Vyžaduje-li spojení soutěžitelů zápis do obchodní rejstříku, překládají soutěžitelé rejstříkovému soudu (resp. notáři při přímém zápisu) povolení soutěžní autority (ÚOHS nebo Evropské Komise), aby mohl ověřit oprávněnost zápisu koncentrace do veřejného rejstříku. V případě, že došlo ke svolení v rámci vydání fiktivního rozhodnutí (tedy reálné rozhodnutí neexistuje), ÚOHS v praxi vystavoval na žádost soutěžitele potvrzení s doložkou právní moci¹⁵⁸ nebo se předkládalo čestné prohlášení statutárního orgánu o splnění podmínek fikce spolu s doložením řádně podaného návrhu na povolení spojení.¹⁵⁹ Nyní se však předkládá, v souvislosti s § 10 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 416/2011 Sb., o písemnostech, dle kterého je česká osoba zúčastněná na přeshraniční přeměně povinna předložit notáři k vydání osvědčení pro přeshraniční přeměnu, čestné prohlášení statutárního orgánu nebo všech členů statutárního orgánu o tom, že se žádné takové rozhodnutí nevyžaduje a nastalo tedy splnění podmínek dle § 15a zákona o přeměnách. Ačkoliv se tato ustanovení vztahují na přeshraniční fúze, komentář soudí, že se analogicky použijí i na vnitrostátní spojení.¹⁶⁰

7.3. Zjednodušené řízení

Novela ZOHS zákonem č. 155/2009 Sb. inkorporovala do § 16a ZOHS tzv. zjednodušené řízení, které ve své důvodově zprávě definuje jako řízení, jehož základní odlišnosti spočívají ve „*zkrácení lhůty pro posouzení spojení, zjednodušená forma dotazníku, který je součástí každého návrhu na povolení spojení, elektronické oznámení zahájení řízení a vydání zjednodušeného rozhodnutí*“.¹⁶¹ Zjednodušené řízení se používá v případech, kdy spojení nevyvolává vážné obavy z narušení účinné soutěže za účelem usnadnění práce ÚOHS.

¹⁵⁶ Srov. RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 329-330 prezentující chybný názor, že se jedná o nulitní rozhodnutí.

¹⁵⁷ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 474.

¹⁵⁸ RAUS, D., NERUDA, R. op. cit., s. 344.

¹⁵⁹ MUNKOVÁ, J. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 125.

¹⁶⁰ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 325.

¹⁶¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 155/2009 Sb., sněmovní tisk č. 591, 2008, V. volební období, výklad k bodu 23.

Toto řízení je možné zahájit u taxativně vymezených spojení dle § 16a odst. 1 ZOHS: u konglomerátních spojení bez omezení (tj. spojení soutěžitelů, kteří nepůsobí jako konkurenti a současně nevykonávají činnost na žádném ze vzájemně navazujících trhů), u horizontálních, je-li jejich společný podíl na takovém trhu menší než 15 % a u vertikálních spojení za předpokladu, že žádný ze soutěžitelů na něm zúčastněných nepůsobí na trhu vertikálně navazujícím na relevantní trh, na kterém působí jiný z těchto soutěžitelů, případně je jejich podíl na každém takovém trhu menší než 25 %. Zároveň souladu s § 16a odst. 1 písm. b) ZOHS můžeme dále toto řízení použít u spojení, kde se mění kontrola ze společné na výlučnou, v opačném případě to však již jen z logiky věci není možné.¹⁶²

Česká úprava vychází z úpravy zjednodušeného řízení v příloze II nařízení o kontrole spojování podniků, jakož i Sdělení Komise o zjednodušeném postupu ohledně některých spojování podle nařízení o kontrole spojování podniků.¹⁶³

Použití zjednodušeného řízení je, shodně s evropskou úpravou, pouze fakultativní, vždy je možné použít klasický režim posouzení, považuje-li to ÚOHS za nutné. Zahájení řízení se neuveřejňuje v Obchodní věstníku, ale jen elektronickou formou. Lhůta pro podání námitek se stanovuje stejná (tj. 5 dní) jako v běžném řízení.¹⁶⁴

V souvislosti s novelizací ZOHS zákonem č. 293/2016 Sb. došlo ke změně ustanovení § 16a odst. 3 ZOHS, podle kterého má nyní ÚOHS povinnost do 20 dní rozhodnout, že dané spojení nepodléhá jeho spojení, že spojení povoluje, nebo že spojení představuje možné obavy z narušení soutěže, a proto vyzývá navrhovatele k podání úplného návrhu na spojení dle § 16 ZOHS. Dle soft-law ÚOHS by mělo docházet k překlápění do klasického režimu a zároveň vymezuje několik typizovaných situací, ve kterých považuje za vhodné podat plnou notifikaci (např. spojení s obtížně vymežitelným relevantním trhem apod.).¹⁶⁵

¹⁶² Oznámení ÚOHS o zjednodušeném řízení pro posuzování některých případů spojení soutěžitelů, odst. 25 (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojovani-soutezitelu.html>).

¹⁶³ Úř. věst., 14. 12. 2013, C 366/04, s. 5.

¹⁶⁴ Oznámení ÚOHS o zjednodušeném řízení pro posuzování některých případů spojení soutěžitelů, odst. 12 a 15 (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojovani-soutezitelu.html>).

¹⁶⁵ Zde konkrétně Oznámení ÚOHS o zjednodušeném řízení pro posuzování některých případů spojení soutěžitelů, odst. 26 an. (dostupný online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu/guidelines-ke-spojovani-soutezitelu.html>).

I v rámci zjednodušeného řízení existuje možnost vydání fiktivní rozhodnutí jako ochrana proti nečinnosti ÚOHS. Opět má i zde ÚOHS možnost požádat o doplnění informací a lhůty se v takovém případě staví. Pro zjednodušené řízení dále platí subsidiarita ustanovení vztahující se na klasické řízení.

7.4. Žádost o posouzení případu Evropskou Komisí

Ustanovení § 16 odst. 4 ZOHS upravuje případy, kdy spojení sice postrádá unijní dimenzi, ale domnívá-li se ÚOHS, že takové spojení může potenciálně ohrozit účinnou soutěž na unijní úrovni, disponuje pravomocí požádat Evropskou Komisi o posouzení takového spojení. Základ této tzv. holandské klauzule najdeme v čl. 22 odst. 1 nařízení o kontrole spojování podniků. Využití tohoto ustanovení se předpokládá i u rozsáhlých mezinárodních fúzích, byť s tou výjimkou, že žádost musí předložit všechny dotčené členské státy nebo se vyžaduje navržení takového postupu účastníky spojení.¹⁶⁶

Takovou žádost ÚOHS může podat Evropské Komisi do 15 dnů od obdržení notifikace. Ta následně bez zbytečného odkladu informuje dotčené členské státy a soutěžitele. Členské státy se mohou do 15 dnů k žádosti připojit. ÚOHS na základě předložení žádosti Evropské Komisi řízení přerušuje a vyčkává jejího rozhodnutí. Rozhodne-li Evropská Komise, že se nebude spojením zabývat, ÚOHS v řízení pokračuje. Naopak převezme-li jej, řízení ÚOHS zastaví a nedisponuje nadále působností v rámci tohoto spojení. Dle čl. 22 odst. 3 nařízení o kontrole spojování podniků disponuje Evropská Komise lhůtou 25 dní na posouzení, zda dané spojení hrozí podstatným narušením hospodářské soutěže dotčených států a zároveň může ovlivnit obchod mezi státy. Rovněž zde se uplatní fikce rozhodnutí o převzetí řízení, nevyjádří-li se v příslušné lhůtě.

Přenos působnosti mezi Evropskou Komisí a ÚOHS může nastat i v opačném gardu, a to na základě § 20a odst. 5 ZOHS (resp. čl. 4 odst. 4 a 5 a čl. 9 nařízení o kontrole spojování podniků, jedná se o tzv. německou klauzuli). Evropská Komise tímto vychází z principu, aby posuzování spojení probíhalo vždy co nejefektivněji, tedy co nejbližší dotčených soutěžitelů a relevantních trhů.

¹⁶⁶ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 319.

7.5. Soudní přezkum rozhodnutí ÚOHS

Rozhodnutí ÚOHS představuje klasické rozhodnutí dle správního řádu, a proto na základě § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „SŘS“) každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení rozhodnutím správního orgánu, se může žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti.

Místně příslušným je Krajský soud v Brně a aktivní legitimací k podání žaloby disponují pouze účastníci řízení.¹⁶⁷ Lhůta činí 2 měsíce ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí nebo jiným zákonem předvídaným způsobem, přičemž podání žaloby nemá odkladný účinek. Soud jej však může přiznat, má-li za to, že by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem (viz § 73 odst. 2 SŘS).

Krajský soud vychází ze stavu zjištěného ÚOHS, nicméně dokazování může doplnit. Souhlasí-li soud se žalobcem, rozhodnutí zruší (pro nezákonnost či vady řízení) a vrátí jej ÚOHS k dalšímu řízení. Právní stanovisko soudu zavazuje ÚOHS.

Za podmínek stanovených v SŘS připouštíme i podání kasační stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu. Lhůta pro její podání činí 2 týdny. Nejvyšší správní soud stížnost zamítne nebo rozhodnutí krajského soudu zruší, popřípadě zruší též rozhodnutí ÚOHS a vrátí jej k novému projednání, který je vázán vysloveným názorem.

8. POSUZOVÁNÍ SPOJENÍ – SUBSTANTIVNÍ TEST

¹⁶⁷ V rámci české rozhodovací praxe vyvstává otázka, zda aktivní legitimaci přiznat i jiným subjektům než jen účastníkům řízení. Správní soudy mají však k této otázce relativně restriktivní přístup, a tak lze očekávat, že takové žaloby budou odmítány na základě argumentace, že rozhodnutím nejsou dotčeny právní zájmy jiných osob než právě účastníků řízení. Viz MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 484.

Na rozdíl od ostatních segmentů soutěžního práva (tj. zneužití dominantního postavení či dohod narušujících soutěž), v rámci spojování soutěžitelů probíhá kontrola *ex ante*. To znamená, že posuzování podléhá hypotetické následky, které může spojení vyvolat v budoucnosti. Soutěžní autorita tedy musí určit, zda fúze či akvizice nepovede k signifikantnímu nárůstu tržní síly umožňující soutěžiteli zvýšit ceny či snížit kvalitu svých výrobků.¹⁶⁸ Ke zjištění výše uvedeného slouží tzv. substantivní test.

8.1. Formulace

Substantivní test definujeme jako test, prostřednictvím něhož je analyzován možný dopad posuzovaného spojení soutěžitelů na existující úroveň hospodářské soutěže na trhu.¹⁶⁹ Test vznikl syntézou mezi tzv. testem dominance a SLC testem.¹⁷⁰ Základ testu tvoří zmíněný test dominance se subsumpcí takových případů spojení s negativním vlivem na soutěž, ale bez vzniku dominantního postavení.¹⁷¹

V českém soutěžním právu vycházíme z úpravy testu v čl. 2 odst. 3 nařízení o kontrole spojování podniků, který je definován tak, že výsledkem substantivního testu nesmí být koncentrace, která by „*podstatně narušila účinnou hospodářskou soutěž na společném trhu nebo jeho podstatné části, zejména v důsledku vzniku či posílení dominantního postavení*“. Tento test se nazývá jako tzv. SIEC test dle „*podstatného narušení účinné hospodářské soutěže*“ (tj. *substantial impediment to effective competition*).

Substantivní test máme upraven v § 17 odst. 3 ZOHS: „*Úřad spojení nepovolí, pokud by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu, zejména proto, že by jím vzniklo nebo bylo posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich.*“

¹⁶⁸ Srov. FAULL, J., NIKPAY, A. The EC Law of Competition. Second Edition. New York : Oxford University Press, 2007, s. 467–468.

¹⁶⁹ NERUDA, R. Substantivní test v soutěžním právu. Právní rozhledy. 2008, č. 11, s. 385–393.

¹⁷⁰ Základem testu dominance je definice dominantního postavení a jeho případné vytvoření či posílení v důsledku posuzované koncentrace. Obsahovalo jej původní nařízení o kontrole spojování podniků, ale byl kritizován pro svůj úzký rozsah. SLC test zkoumá, zda spojení nevyvolá podstatné oslabení soutěže (tj. *substantial lessening of competition* – SLC) a používá se ve Spojených státech amerických.

¹⁷¹ Ve výsledku došlo substantivní testem ke sloučení obou předchozích testů, přičemž někteří autoři se domnívají, že při náležité aplikaci těchto testů, dochází pouze k formulačním rozdílům. Srov. BISHOP, S., WALKER, M. op. cit. s. 309-313.

8.2. Aplikace

ZOHS v § 17 odst. 1 demonstrativně uvádí kritéria, kterými se v rámci aplikace testu řídí: „(...) *posuzuje zejména potřebu zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže, strukturu všech spojením dotčených trhů, podíl spojujících se soutěžitelů na těchto trzích, jejich hospodářskou a finanční sílu, právní a jiné překážky vstupu dalších soutěžitelů na spojením dotčené trhy, možnost volby dodavatelů nebo odběratelů spojujících se soutěžitelů, vývoj nabídky a poptávky na dotčených trzích, potřeby a zájmy spotřebitelů a výzkum a vývoj, jehož výsledky jsou k prospěchu spotřebitele a nebrání účinné soutěži.*“ Jsou zobecněním předcházející praxe (nejen) ÚOHS a vzhledem k demonstrativní povaze výčtu nelze vyloučit použití i odlišných hledisek v rámci správního uvážení.¹⁷²

Zákonodárce daná kritéria uvádí bez ohledu na různé typy spojení (tj. horizontální, vertikální, konglomerátní a smíšené), ačkoliv dopady jednotlivých kategorií koncentrací na hospodářskou soutěž se od sebe výrazně odlišují, a proto je konkrétní typ spojení pro posouzení spojení esenciální.¹⁷³ Nicméně soutěžní autorita by se vždy měla předně zaměřit na zkoumání skutečnosti, zda uskutečnění spojení negativně neovlivní jeden či více základních parametrů fungování hospodářské soutěže.

Substantivní test lze aplikovat a vykládat dvěma způsoby – právně a ekonomicky. Právní forma spočívá v komparaci jednotlivých rozhodnutí soutěžní autority a jejich analogického použití na posuzovaný případ. Ekonomický způsob využívá různých ekonomických pravidel a modelů, které aplikuje na danou situaci. V praxi však dochází ke kombinaci obou přístupů, což komentářová literatura považuje za nejvhodnější.¹⁷⁴

Věta druhé § 17 odst. 3 ZOHS zavádí vyvratitelnou domněnku neexistence podstatného narušení soutěže v případě, že společný tržní podíl spojujících se stran po uskutečnění spojení

¹⁷² ELIÁŠ, K., BEJČEK, J., HAJN, P., JEŽEK, J. a kol. op. cit. 509.

¹⁷³ Viz KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 339-361 k jednotlivým formám a posuzování dopadů takových spojení v rámci substantivního testu.

¹⁷⁴ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 339. Naopak někteří autoři používají výhradně právní metodu (viz RAUS, D., NERUDA, R. op. cit. s. 345-377).

bude nižší než 25 %.¹⁷⁵ Tato presumpce se uplatňuje *ex lege* a svědčí ve prospěch soutěžitelů. Domnívá-li se tedy ÚOHS, že i přes nedosažení dané výše společného podílu, spojení představuje hrozbu narušení účinné soutěže, musí být tento jeho závěr v rozhodnutí řádně odůvodněn, resp. musí být přesvědčivým způsobem popsány skutečnosti, které jsou příčinou vyvrácení zákonné domněnky.¹⁷⁶ Aktuálně ještě neexistuje rozhodnutí, v němž by se ÚOHS musel vyrovnávat s překonáváním této domněnky, protože dosud posuzoval pouze spojení, jejichž výsledný podíl přesahoval 25 %. Naopak nelze dovozovat, že veškerá spojení, u nichž podíl překračuje tuto hodnotu, mají automaticky negativní vliv na účinnou hospodářskou soutěž. I zde nese důkazní břemeno ÚOHS.

9. ROZHODNUTÍ A SANKCE ZA PORUŠENÍ POVINNOSTÍ

ÚOHS vydává celou řadu různých rozhodnutí, přičemž velkou část z nich jsem již zmínila v kapitole 7 týkající se jednotlivých fází řízení před ÚOHS. Pouze stručně připomenu, že v první fázi může ÚOHS dle § 16 odst. 2 ZOHS meritorně rozhodnout o povolení spojení, či rozhodnout, že notifikované spojení nepodléhá jeho povolení. Domnívá-li se však ÚOHS, že předmětné spojení může potenciálně podstatně narušit hospodářskou soutěž, sdělí toto účastníkům a řízení se překlápí do druhé fáze. Ve druhé fázi poté ÚOHS rozhodne o povolení, nepotvrdí-li se jeho obavy, či o nepovolení dle § 17 odst. 3 ZOHS, prokáže-li se na základě substantivního testu důvodnost jeho obav.

Dle dikce ZOHS za „rozhodnutí o povolení spojení“ považujeme jak rozhodnutí o povolení spojení (i fiktivní), tak i rozhodnutí o povolení spojení se závazky. Naopak za takové rozhodnutí nepovažujeme rozhodnutí o nepovolení spojení nebo rozhodnutí, že spojení povolení nepodléhá.¹⁷⁷

9.1. Závazky ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže

¹⁷⁵ Tato domněnka vychází z evropské úpravy (Srov. bod 18 Sdělení Komise o posuzování horizontálních spojení) a ze zkušeností, jež ukázaly vysokou nepravděpodobností negativního dopadu na soutěž u spojení, jejichž výsledný podíl nepřesahuje 25 %.

¹⁷⁶ NERUDA, R. Substantivní test v soutěžním právu. Právní rozhledy. 2008, č. 11, s. 385–393.

¹⁷⁷ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 521.

Soutěžitelé disponují tímto institutem, který jim umožňuje pokusit se zvrátit negativní rozhodnutí ÚOHS. Sdělí-li ÚOHS účastníkům řízení své výhrady k předkládanému spojení, pak mohou dle § 17 odst. 4 ZOHS soutěžní autoritě navrhnout závazky ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže, a to v lhůtě do 15 dnů od doručení takového sdělení. V případě, že návrh dojde ÚOHS později, může k nim přihlídnout pouze v případech hodných zvláštního zřetele.¹⁷⁸

Novela ZOHS zákonem č. 155/2009 Sb. zavedla zpět stav, kdy ÚOHS není sám oprávněn takové závazky navrhnout, i kdyby s nimi účastníci posléze souhlasili.¹⁷⁹ Zákonodárce zde totiž vychází z principu smluvní autonomie soutěžitelů, tj. stran předmětné smlouvy. Rozhodne-li ÚOHS o povolení spojení za současného splnění navržených závazků, disponuje zároveň oprávněním stanovit podmínky a povinnosti nutné k zajištění splnění těchto závazků.¹⁸⁰

Důkazní břemeno dle § 21d odst. 2 ZOHS k prokázání dostatečnosti takových prostředků pro zachování účinné hospodářské soutěže nesou navrhovatelé, tj. účastníci řízení. Pokud účastníci takové důkazy neoznačí, není ÚOHS povinen dokazovat, že tyto závazky nejsou dostatečné k zachování účinné hospodářské soutěže. Účastníci jsou dle § 21d odst. 3 ZOHS povinni na výzvu ÚOHS podat důkazy k prokázání splnění závazků. Neučiní-li tak, ÚOHS může pokládat za prokázané, že takové závazky a opatření plněny nebyly.

Podobu těchto závazků zákon nedefinuje, a tak si můžeme představit např. strukturální závazky (odprodej části aktiv¹⁸¹) či další jiné (ukončení exkluzivní dohody, dodržování

¹⁷⁸ Zákon význam tohoto spojení blíže nekonkretizuje, proto bude záležet pouze na volné diskreci ÚOHS které návrhy pod tento pojem zařadí. Viz KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 366.

¹⁷⁹ V minulosti docházelo k tomu, že ÚOHS podmínil povolení spojení přijetím závazků, srov. např. rozhodnutí ÚOHS č. j. S 145/02-4304/02 ze dne 10. 12. 2002 ve věci ČEZ, a.s. (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3422.html>).

¹⁸⁰ Důvodová zpráva k novele ZOHS zákonem č. 155/2009 Sb. k poslední větě § 17 odst. 4 ZOHS uvedla, že tímto dává ÚOHS pravomoc navržené závazky konkretizovat (viz sněmovní tisk č. 879, 2005, IV. volební období, výklad k bodu 25 zvláštní části).

¹⁸¹ S tímto se můžeme setkat i v rámci české rozhodovací praxe. Viz např. rozhodnutí ÚOHS č. j. S 8/03-4124/03 ze dne 18. 11. 2003 ve věci General Electric Company/ALFA (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-4151.html>), č. j. S 29/03-2890/03 ze dne 4. 8. 2003 ve věci Roche Group/DSM (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3808.html>), nebo č. j. S 180/02-2090/03 ze dne 13. 6. 2003 ve věci S.L. PHARMA/Zentiva (dostupné online zde: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-3676.html>).

cenového plánu).¹⁸² Při posuzování těchto závazků nedbáme jejich formy, ale pouze účelu, tj. zachování účinné hospodářské soutěže na trhu.

Navrhne-li účastník takový závazek, lhůta pro vydání (dle § 16 odst. 2, resp. 5 ZOHS) rozhodnutí se prodlužuje o 15 dní, a to za účelem poskytnutí dodatečného času ÚOHS ke zhodnocení, zda navržené závazky odstraňují jím vyjádřené výhrady způsobující negativní důsledky na účinnou hospodářskou soutěž při uskutečnění spojení.

Nesplní-li soutěžitel závazek podmiňující povolení, může ÚOHS uložit příslušnému subjektu pokutu dle § 22 odst. 1 písm. e), resp. § 22a odst. 1 písm. e) ZOHS.

9.2. Doprovodná omezení

S novelou ZOHS zákonem č. 361/2005 Sb. došlo ke včlenění odstavce 2 do § 17 ZOHS. Toto ustanovení obsahuje ustanovení, že rozhodnutí ÚOHS o povolení spojení se vztahuje rovněž na taková omezení, která soutěžitelé uvedli v návrhu na povolení spojení, se spojením přímo souvisejí a jsou nezbytná k jeho uskutečnění. Taková omezení soutěžitelé vyplňují již v rámci položky „8.6 Dotazníku k povolení spojení („Doplňková omezení“)“. Takovou položku nalezneme i ve zjednodušeném dotazníku, ačkoliv spojení umožňující povolení ve zjednodušeném řízením by nemělo být doprovázeno takovými omezeními.

Tato koncepce byla zavedena do ZOHS na základě evropského práva, kde ji nalezneme v čl. 6 odst. 1 písm. b) a čl. 8 odst. 1 a 2 nařízení o kontrole spojování podniků. Nazýváme ji jako teorii tzv. doprovodných omezení či také teorii imanence¹⁸³, dle které jsou určitá omezení, jež by obecně mohla potenciálně narušovat hospodářskou soutěž, přijatelná, pokud představují nevyhnutelný důsledek legitimní dohody.¹⁸⁴ Jedná se tedy o omezení schopná založit omezení soutěže (podobají se některým zakázaným dohodám), ale nenahlížíme-li na ně izolovaně a vezmeme-li v úvahu i ekonomický kontext, lze taková ujednání přijmout. Posuzujeme zejména věcný a geografický rozsah omezení, délku trvání a význam pro posuzované spojení apod.¹⁸⁵

¹⁸² KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 368.

¹⁸³ BEJČEK, J. Existenční ochrana konkurence. 1. Vydání. Brno : Masarykova univerzita, 1996, s. 93-4.

¹⁸⁴ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 517.

¹⁸⁵ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 355.

Evropská komise v rámci své rozhodovací praxe vyvinula několik pravidel, které následně vyložila ve svém Sdělení o omezeních přímo souvisejících se spojováním a pro ně nezbytných.¹⁸⁶ Komentářová literatura očekává, že se takto vyjádřenými pravidly bude ÚOHS řídit.¹⁸⁷

9.3. Sankce za porušení povinností

Za cíl soutěžního práva v oblasti koncentrací nelze považovat sankcionování soutěžitelů za narušení hospodářské soutěže, vycházíme-li z charakteru úpravy jako kontroly *ex ante*. Cílem je zabránění takovým změnám ještě před tím, než nastanou, resp. aby vůbec nenastaly. Za tímto účelem ZOHS vytvořil tomu odpovídající systém sankcí.

ÚOHS disponuje možností uložit sankci (§ 18 odst. 5, § 19, § 22 a § 22a ZOHS), jež může mít formu pokuty či dekoncentračního opatření. Porušení dekoncentračního opatření vyvolává možnost uložení další pokuty. Pokuty se udělují nejen za porušení zákazu uskutečnit dané spojení, ale i za porušení procesních povinností (pořádkové pokuty, neplnění informační povinnosti).

Ustanovení § 19 odst. 1 ZOHS dokonce opravňuje ÚOHS rozhodnutí o povolení spojení zrušit, uvede-li soutěžitel nesprávné či neúplné informace či záměrně uvede ÚOHS v omyl. Výše uvedené se neuplatní, jestliže by ÚOHS spojení povolil i za uvedení pravdivých či úplných informací. Nicméně v takovém případě disponuje možností udělit soutěžitelům pokutu dle § 22c odst. 1 ZOHS. Zrušit povolení může ÚOHS dále v případě, kdy soutěžitel(é) neplní závazky podmiňující rozhodnutí. Na zahájení takového řízení o zrušení rozhodnutí disponuje ÚOHS lhůtou 1 roku od zjištění existence skutečností dle § 19 odst. 1 ZOHS, nejpozději však do pěti let, kdy k těmto skutečnostem došlo (§ 19 odst. 2 ZOHS).

Sankční mechanismy upravuje i Evropská Komise v nařízení o kontrole spojování podniků a typově se shoduje s úpravou uvedenou v ZOHS.¹⁸⁸

¹⁸⁶ Úř. věst. 2005 C 56/03, s. 24-31.

¹⁸⁷ KINDL, J., MUNKOVÁ, J., op. cit., s. 356. Shodně RAUS, D., NERUDA, R. op. cit. s. 363-4.

¹⁸⁸ MUNKOVÁ, J. et al. op. cit., s. 525.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo vytvořit systematický přehled úpravy spojení soutěžitelů s důrazem na českou úpravu a dle potřeby vkládat komparaci s evropskou úpravou koncentrací soutěžitelů, jelikož z ní tuzemské právní normy i praxe z velké míry vycházejí.

Na základě takto stanovené koncepce jsem tedy nejdříve stanovila předmět úpravy ZOHS a následně postupovala dle systematiky tohoto právního předpisu. Prvotní výklad se zaměřuje na pojmy prostupující celým ZOHS (tj. termíny relevantní trh a soutěžitel v § 2 a narušení soutěže v § 1 odst. 1), a tedy vztahující se na všechna odvětví soutěžního práva (dohody narušující soutěž, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů).

Následně jsem věnovala pozornost již jen pojmům čistě z oblasti spojování soutěžitelů, které jsou upraveny v Části první, Hlavě IV. ZOHS. Nejdůležitější částí práce je definice spojení a jejich diferenciací dle různých forem. Tyto subkategorie a jejich podmínky nám dále stanovují, které typy se musí notifikovat ÚOHS, resp. Evropské Komisi, má-li spojení unijní dimenzi.

V rámci komplexnosti výkladu nelze opomenout i další úpravu řízení po podání návrhu na povolení spojení, jejíž podstata spočívá ve vymezení práv a povinností, ať už na straně ÚOHS, či na straně účastníků řízení. ÚOHS má zejména povinnost posoudit, zda spojení může potenciálně narušit hospodářskou soutěž, jež činí prostřednictvím substantivního testu. Následně na základě výsledku testu vydává rozhodnutí a disponuje i pravomocí ukládat sankce, neplní-li soutěžitel povinnosti či navržené závazky.

Při psaní práce jsem vycházela z aktuálního znění ZOHS, jakož i dalších normativních právních aktů, jež dílčím způsobem doplňují úpravu uvedenou v základní normě. K interpretaci jednotlivých ustanovení mi pomohla komentářová literatura, četné monografie odborníků na tuto oblast, články z právnických časopisů a i soft-law ÚOHS či Evropské Komise. Výklad jsem doplnila o příklady z rozhodovací praxe ÚOHS, českých soudů, jakož i evropských institucí, abych ukázala aplikaci právních předpisů v reálných případech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

BEDNÁŘ, J. *Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi. Z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora*. Praha : C. H. Beck, 2005, 625 s. ISBN 80-7179-428-7.

BEJČEK, J. *Existenční ochrana konkurence*. 1. Vydání. Brno : Masarykova univerzita, 1996. 365 s. ISBN 80-210-1353-0.

BEJČEK, J., HAJN, P., POKORNÁ, J. a kolektiv. *Obchodní právo. Obecná část. Soutěžní právo*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014. 410 s. ISBN 978-80-7400-547-3.

BISHOP, M., WALKER, S. *The Economics of EC Competition Law: Concepts, Application and Measurement*. 3. vydání. Londýn : Sweet & Maxwell, 2010, 832 s. ISBN 978-0-421-93190-9.

DVOŘÁK, S. *Kontrola spojování soutěžitelů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2002. 111 s. ISBN 80-7179-783-9.

ELIÁŠ, K., BEJČEK, J., HAJN, P., JEŽEK, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Obecná část. Soutěžní právo*. 5. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, 652 s. ISBN 978-80-7179-583-4.

ENGLIŠ, K. *Národní hospodářství*. Praha : Orbis, 1946, 336 s. ISBN 80-85834-09-X.

FAULL, J., NIKPAY, A. *The EC Law of Competition*. Second Edition. New York : Oxford University Press, 2007, 2000 s. ISBN 78-0199269297.

KNAP, K. *Právní ochrana hospodářské soutěže*. Díl I. Praha : ČSVA, 1991. ISBN 978- 80-7118-110-1.

KNAPP, K., *Teorie práva*. Praha : C. H. Beck, 1995, 247 s. ISBN 80-7179-028-1.

MUNKOVÁ, J. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, 223 s. ISBN 80-7179-774-4.

MUNKOVÁ, J., KINDL, J., SVOBODA, P. *Soutěžní právo*. 2. vydání. Praha : C.H. Beck, 2012, 645 s. ISBN 978-80-7400-424-7.

ONDREJOVÁ, D. *Národní šampioni a hospodářská soutěž*. 1. vydání. Praha : Linde Praha, a.s., 2007. 314 s. ISBN 978-80-7201-678-5.

PELC, V. *Hospodářská soutěž*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 1995. 168 s. ISBN 80-7169-124-0.

PETR, M., DOSTAL, O. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže s judikaturou a souvisejícími předpisy*. Praha : C. H. Beck, 2007, 300 s. ISBN 978-80-7179-574-2.

PETR, M., DOSTAL, O. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007. 314 s. ISBN 978-80-7179-574-2.

RAUS, D., NERUDA, R. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář a související české i komunitární předpisy*. 2. aktualizované a přepracované vydání. Praha : Linde, 2006, 671 s. ISBN 80-7201-563-X.

RAUS, D., ORŠULOVÁ, A. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář*. 1. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2014. 666 s. ISBN 978-80-7478-470-5.

RITTER, L., BRAUN, D. W. *European Competition Law. A Practitioner's Guide*. 3. vydání. Alphen aan den Rijn Kluwer, 2004, 1248 s. ISBN 978-90-4112-200-1.

ROZEHNAL, A. et al. *Obchodní právo*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2014. 730 s. ISBN 978-80-7380-524-1.

ŠMEJKAL, V. *Soutěžní politika a právo Evropské unie 1950-2015. Vývoj, mezníky, tendence a komentované dokumenty*. Praha : Leges, 2015. 336 s. ISBN 978-80-7502-108-3.

WHISH, R., BAILEY, D. *Competition Law*, 7th edition, Oxford : Oxford University Press, 2012, 1015 s. ISBN 978-0-19-958-655-4.

Články

GACHOVÁ, L., NERUDA, R.. *Zažehnal Nejvyšší správní soud noční múru spojujících se soutěžitelů?*. Competition Flash. 2015, č. 3, s. 1-5

KINDL, J. *Kontrola koncentrací po vstupu České republiky do Evropské unie*. Právní rozhledy. 2004, č. 22, s. 816–824.

KINDL, Jiří. *Podnik nebo soutěžitel ... záleží na tom?*. Právní rozhledy. 2006, č. 5, s. 161–170.

NERUDA, Robert. *Je právo hospodářské soutěže právem?*. Právní rozhledy. 2006, č. 10, s. 356–360

NERUDA, Robert. *Relevantní trh a otázky související v teorii a praxi soutěžního práva*. Právní rozhledy. 2004, č. 12 (část 1) a č. 13 (část 2).

NERUDA, Robert. *Substantivní test v soutěžním právu*. Právní rozhledy. 2008, č. 11, s. 385–393.

ŠEMORA, V. *K sankčním mechanismům v právu na ochranu hospodářské soutěže*. Právní rozhledy. 2005, č. 15, s. 537–54.

Právní předpisy

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů

Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883 (vyhlášená pod č. 64/1975 Sb.)

Vyhláška 294/2016 Sb., kterou se stanoví podrobnosti odůvodnění návrhu na povolení spojení soutěžitelů a dokladů osvědčujících skutečnosti rozhodné pro spojení

Vyhláška ÚOHS č. 252/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti návrhu na povolení spojení soutěžitelů

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 416/2011 Sb., o písemnostech

Legislativa a soft-law EU

Smlouva o fungování Evropské unie – pravidla hospodářské soutěže

Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků

Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy

Nařízení Komise (ES) č. 802/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků

Nařízení Komise (ES) č. 1033/2008 ze dne 20. října 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 802/2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků

Sdělení podle čl. 3 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 802/2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 139/2004 (2) o kontrole spojování podniků (2006/C 251/02)

Konsolidované sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole spojování podniků (2008/C 95/01)

Sdělení Komise o pojmu spojování podle nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků (98/C 66/02)

Sdělení Komise o pojmu plně funkčních společných podniků podle nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků (98/C 66/01)

Sdělení Komise o pojmu dotyčných podniků podle nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 ze dne 21. prosince 1989 o kontrole spojování podniků (98/C 66/03)

Sdělení Komise o výpočtu obratu podle nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 o kontrole spojování podniků (98/C 66/04)

Sdělení Komise o zjednodušeném postupu ohledně některých spojování podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004 (2005/C 56/04)

Pokyny pro posuzování nehorizontálních spojování podle nařízení Rady o kontrole spojování podniků (2008/C 265/07)

Pokyny pro posuzování horizontálních spojování podle Nařízení Rady O kontrole spojování podniků (2004/C 31/03)

Oznámení Komise o nápravných prostředcích, které jsou přijatelné podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004 a podle nařízení Komise (ES) č. 802/2004 (2008/C 267/01)

Správní, evropská, úřední a soudní rozhodnutí

Rozhodnutí ESD ve věci č. 6/72, *Continental Can v. Commission*, [1973] ECR 215

Rozhodnutí Evropské Komise č. COMP/JV.19 ze dne 11. 8. 1999 ve věci KLM/Alitalia

Rozhodnutí Evropské Komise ve věci č. COMP/M.2416 – TetraLaval/Sidel ze dne 30. 1. 2002

Rozhodnutí Krajského soudu v Brně č. j. 29 Ca 215/2003-88 ze dne 18. 1. 2005

Rozhodnutí KS v Brně ze dne 31. 7. 2006, sp. zn. 31 Ca 30/2004 ve věci Český Telecom

Rozhodnutí prvorepublikového Nejvyššího správního soudu Boh. A. 2740/23 (13525/23) ze dne 8. 10. 1923

Rozhodnutí předsedy ÚOHS č. j. R 19/2004 ze dne 15. 6. 2004 ve věci Karlovarské minerální vody

Rozhodnutí předsedy ÚOHS ze dne 21. 10. 2013, č. j. ÚOHS-R146/2013/TS-20430/320/RJa ve věci Kaufland

Rozhodnutí ÚOHS č. j. 4/05-1394/05 ze dne 17. 2. 2005 ve věci České konsolidační agentury

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 117/03-2662/03 ze dne 21. 7. 2003 ve věci AFG Holding/AGF Logistics/AGROFERT HOLDING

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 118/03-2953/03 ze dne 7. 8. 2008 ve věci ČESKÝ TELECOM/Eurotel

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 126/99-240 ze dne 1. března 2000 ve věci Jemča/Aktivita

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 13/04-654/04 ze dne 13. 2. 2004 ve věci MILKAGRO

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 145/02-4304/02 ze dne 10. 12. 2002 ve věci ČEZ, a.s.

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 180/02-2090/03 ze dne 13. 6. 2003 ve věci S.L. PHARMA/Zentiva

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 224/03-1271/04 ze dne 19. 3. 2004 ve věci Karlovarské minerální vody

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 232/02-3330/03 ze dne 5. září 2003 ve věci PPF/Šmejč/Komár/Gerner/Nova holding

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 254/02-523/03 ze dne 19. 2. 2003 ve věci Makro/Metspa/Spar

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 29/03-2890/03 ze dne 4. 8. 2003 ve věci Roche Group/DSM

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 3/99- /99-210 ze dne 18. 2. 1999 ve věci Branofilter/ETA

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 40/05-117/05-SOHS II ze dne 16. 11. 2005 ve věci ConocoPhillips/Benzina/Paramo Trysk

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 53/02-1167/02 ze dne 27. 3. 2002 ve věci DEMOAUTOPLAST/TRW Volant

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 8/03-4124/03 ze dne 18. 11. 2003 ve věci General Electric Company/ALFA

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 87/04-2154/04 ze dne 19. 5. 2004 ve věci GlaxoSmithKline/Sanofi-Synthélabo

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S 97/02-2440/02 z 15. 7. 2002 ve věci Lasselsberger Holding-International

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S035/02 ze dne 21. 3. 2002 ve věci BP/E.ON/Veba

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S074/02 ze dne 14. 5. 2002 ve věci Dyckerhoff/ZAPA beton

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S089/02 ze dne 13. 5. 2002 ve věci Commercial Union International Holdings Ltd./Commercial Union Penzijní Fond, a.s.

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S097/03 ze 14. 7. 2003 ve věci PVT

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S103/02 ze dne 9. 9. 1998 ve věci Dyckerhoff/Jiří Pavlica/ZAPA CZ

Rozhodnutí ÚOHS č. j. S137/02 ze dne 17. 7. 2002 ve věci BP/Veba

Rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 62 Ca 15/2007-519 ze dne 8. 1. 2008 ve věci Stavební spořitelny

Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 180/2014-85 ze dne 16. 12. 2015

Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 61/2005-183 z 29. 10. 2007 (Česká rafinérská)

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 28. ledna 2005, č. j. 2 A 13/2002-OL-424, ve věci T-Mobile Czech Republic, a.s. v ÚOHS

Rozsudek NSS č. j. 2 A 13/2002-OL-424 ze dne 28. 1. 2005 ve věci T-Mobile

Rozsudek NSS č. j. 6 As 47/2014–82 ze dne 11. 3. 2015

Rozsudek NSS, č. j. 9 Afs 72/2013–127 ze dne 26. 2. 2015

Rozsudek NSS, č. j. 9 As 122/2015–76 z 3. 9.2015 ze dne 3. 9. 2015

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14. 11. 1996, sp. zn. 2 A 6/96

Soft-law ÚOHS

Oznámení o aplikaci konceptu obrany společnosti v hospodářských potížích při posuzování spojení soutěžitelů

Oznámení o konceptu spojení soutěžitelů

Oznámení o náležitostech návrhu na povolení spojení soutěžitelů

Oznámení o pojmu spojujících se soutěžitelů

Oznámení o přednotifikačních kontaktech

Oznámení o uskutečňování spojení před jeho povolením a výjimkách z něj

Oznámení o výpočtu obratu

Oznámení o zjednodušeném řízení pro posuzování některých případů spojení soutěžitelů

Prohlášení ÚOHS ve věci vyžadování úředně ověřeného překladu konkrétně vymezeného okruhu písemností, jež jsou součástí návrhu na zahájení správního řízení o povolení spojení soutěžitelů

Internetové zdroje

Internetové stránky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže [online]. Dostupné na: <https://www.uohs.cz/cs/uvodni-stranka.html>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ZOHS – zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

ÚOHS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

OZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

NSS – Nejvyšší správní soud

ZOK – zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

ESD – Evropský soudní dvůr

KS – Krajský soud

ABSTRAKT

Předmětem této diplomové práce je vymezení předmětu spojování soutěžitelů, jež tvoří jednu z částí ochrany hospodářské soutěže, a vymezení způsobu kontroly takového spojování v českém právní řádu.

Bez fungování hospodářské soutěže si nelze představit fungování obchodu a vzhledem k tomu, že autoregulace obchodu se časem ukázala jako nedostačující, nezbylo než zavést právní úpravu upravující chování aktérů na trhu. Tyto normy daly vzniknout novému odvětví práva, tj. soutěžnímu právu.

Práce je rozdělena do devíti kapitol, přičemž první čtyři mají charakter spíše výkladových, protože v nich vysvětlují základní pojmy a termíny, jež používá ZOHS, jakož i Evropská Komise. Stěžejní problematiku této práce spatřuji v úpravě vymezení spojení jako takového, kdy bez znalosti různých forem spojení by nebylo možné operaci správně identifikovat a řádně ji notifikovat soutěžní autoritě. Dále se již věnuji postupu soutěžitelů a následně ÚOHS v rámci řízení. Za významnou považuji úpravu substantivního testu, na základě kterého probíhá posuzování soutěžitelů notifikovaného spojení. Práce končí vymezením způsobu posouzení spojení a typů rozhodnutí, jež může ÚOHS vydat.

Vzhledem k vysoké četnosti návrhů na povolení spojení (tvoří majoritu případů řešených ÚOHS) existuje velké množství rozhodnutí a soft-law, ve kterých může být obtížné se vyznat bez hlubší znalosti tématu. Proto jsem se snažila, a za cíl této práce jsem tedy stanovila, podat komplexní a přehledný výklad celého institutu s vložением odkazů právě na zmiňovanou judikaturu, která dokládá aplikaci příslušných ustanovení v praxi a ukazuje ji tak na reálných příkladech. Takový výklad by ovšem nebyl kompletní, omezila-li bych se pouze na tuzemskou právní úpravu a praxi, jelikož české soutěžní právo se dotvářelo do nynější podoby až po vstupu do Evropské Unie, a z velké míry z unijního práva vychází.

ABSTRACT

Concentration of Undertakings within Protection of Czech Competition

The subject of this diploma thesis is to define the subject of concentration of undertakings, which is one of the parts of competition protection, and to define the way of control of such concentration in the Czech legal order.

Without the functioning of competition, the functioning of trade cannot be imagined, and since self-regulation of trade has proved to be inadequate over time, there was nothing else to do than to introduce a regulation regulating the behavior of market players. These standards gave rise to a new branch of law, i.e. competition law.

The thesis is divided into nine chapters, the first four being rather interpretative, because they explain the basic concepts and terms used by the Act on the Protection of Competition and the European Commission. The fundamental issue of this work is to explain the definition of the concentration as such, in which, without knowing the various forms of concentration, it would not be possible to correctly identify the operation and properly notify the competition authority. Next, I deal with the procedure of the competitors and subsequently of the Office for the Protection of Competition (hereinafter referred to as “the Office”) in the proceedings. I consider significant the adaptation of the substantive test on the basis of which the notified concentration is assessed. The work ends with a definition of the way the concentration is evaluated and the types of decision that the Office may issue.

Due to the high frequency of notifications for the authorization of a concentration (a majority of the cases dealt with by the Office), there is a large number of decisions and soft-law documents that may be difficult to understand without deeper knowledge of the subject. That is why I tried, and for the purpose of this work, I set out to give a comprehensive and clear interpretation of the whole institute with the insertion of references precisely to the case-law above mentioned, which illustrates the application of the relevant provisions in practice, thus showing real examples. However, such interpretation would not be complete if I limited myself only to the domestic law and practice, since the Czech competition law was completed to its present form only after accession to the European Union and is largely based on the EU law.

KLÍČOVÁ SLOVA / KEY WORDS

spojování soutěžitelů, ochrana hospodářské soutěže, soutěžitelé

concentration of undertakings, protection of competition, undertakings